

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

Na temelju članka 31. stavka 2. Zakona o Vladi Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 150/11., 119/14., 93/16., 116/18. i 80/22.), a u vezi s člankom 5. stavkom 4. Zakona o zračnom o prometu („Narodne novine“, br. 69/09., 84/11., 54/13., 127/13. i 92/14.), Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 25. siječnja 2024. donijela

ODLUKU

o davanju odobrenja na Godišnji program rada Hrvatske agencije za civilno zrakoplovstvo za 2024. godinu

I.

Daje se odobrenje na Godišnji program rada Hrvatske agencije za civilno zrakoplovstvo za 2024. godinu, u tekstu koji je Vladi Republike Hrvatske dostavila Hrvatska agencija za civilno zrakoplovstvo aktom, KLASA: 025-01/23-02/04, URBROJ: 116-02-01-24-7, od 4. siječnja 2024.

II.

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja.

KLASA: 022-03/24-04/08
URBROJ: 50301-05/31-24-3

Zagreb, 25. siječnja 2024.

PREDSJEDNIK

mr. sc. Andrej Plenković

Croatian Civil Aviation Agency

REPUBLIKA HRVATSKA
HRVATSKA AGENCIJA ZA CIVILNO ZRAKOPLOVSTVO

GODIŠNJI PROGRAM RADA
ZA 2024. GODINU

Zagreb, prosinac 2023.

SADRŽAJ

SAŽETAK.....	ix
1. UVOD.....	1
2. STRATEŠKI OKVIR AGENCIJE ZA 2024. GODINU.....	2
2.1 Ciljevi Agencije.....	2
2.2 Težišne aktivnosti Agencije u 2024. godini	3
3. POSLOVI IZ NADLEŽNOSTI AGENCIJE.....	5
3.1 Nadzor sigurnosti i zaštite civilnog zračnog prometa	5
3.1.1 Provedba nadzora sigurnosti civilnog zračnog prometa u nadležnosti Sektora letaćkih operacija, školstva, plovidbenosti i licenciranja	5
3.1.2 Provedba nadzora sigurnosti civilnog zračnog prometa u nadležnosti Sektora aerodroma, usluga u zračnoj plovidbi i upravljanja zračnim prometom	13
3.1.3 Provedba nadzora zaštite civilnog zračnog prometa u nadležnosti Ureda zaštite zračnog prometa.....	16
3.1.4 Sumarni pregled planiranih nadzora sigurnosti i zaštite civilnog zračnog prometa ...	18
3.2 Certificiranje zrakoplovnih subjekata.....	18
3.3 Licenciranje zrakoplovnog i zaštitnog osoblja	19
3.4 Posebni poslovi u području zaštite civilnog zračnog prometa	19
3.5 Upravljanje sigurnosnim rizicima	20
3.6 Promocija sigurnosti i unaprjeđenja zrakoplovne kulture	22
3.6.1 Komunikacija sa zrakoplovnom zajednicom / zrakoplovnim subjektima	22
3.7 Rad na izradi nacrtu prijedloga podzakonskih propisa	24
3.7.1 Sudjelovanje u izradi nacrtu prijedloga novog Zakona o zračnom prometu.....	24
3.7.2 Pravilnici i ostale regulatorne aktivnosti	24
3.8 Ekonomska regulacija u zračnom prometu.....	25
3.8.1 Utvrđivanje jediničnih cijena rutnih i terminalnih naknada.....	25
3.8.2 Odobravanje cjenika i naknada zračnih luka.....	25
3.8.3 Nadzor ekonomske sposobnosti subjekata u civilnom zrakoplovstvu Republike Hrvatske.....	25
3.9 Odobravanje letova.....	26

3.10 Vođenje Hrvatskog registra civilnih zrakoplova.....	27
3.11 Rješavanje o pritužbama za zaštitu prava putnika	28
3.12 Aktivnosti vezane uz upravljanje zračnim prometom.....	28
3.12.1 Lokalni plan implementacije Jedinstvenog europskog neba.....	28
3.12.2 Plan performansi Republike Hrvatske	29
4. OSTALI POSLOVI AGENCIJE	30
4.1 Suradnja s domaćim i inozemnim nadležnim tijelima	30
4.1.1 Suradnja s domaćim nadležnim tijelima	30
4.1.2 Suradnja s inozemnim nadležnim tijelima.....	31
4.2 Sustav upravljanja kvalitetom	32
4.2.1 Nadzori/inspekcije međunarodnih organizacija i institucija	33
4.2.2 Program internih nadzora Agencije.....	33
4.2.3 Inspekcija zaštite zračnog prometa od strane Europske komisije	34
4.3 Školovanje i stručno usavršavanje kadrova.....	34
4.4 Odnosi s javnošću	35
4.5 Aktivnosti na razvojnim projektima.....	36
4.5.1 Program digitalne transformacije Agencije – eCCAA.....	36
5. UPRAVLJANJE RESURSIMA AGENCIJE.....	39
5.1 Ljudski resursi	39
5.2 Financijski resursi	40
5.3 Materijalni resursi	41

PRILOZI

- Prilog 1. Organizacijska shema Agencije
- Prilog 2. Planovi nadzora u 2024. godini
- Prilog 3. Plan školovanja u 2024. godini
- Prilog 4. Plan sudjelovanja u radu međunarodnih organizacija i institucija u 2024. godini
- Prilog 5. Plan održavanja stručnih skupova za zrakoplovnu zajednicu/zrakoplovne subjekte u 2024. godini

POPIS TABLICA I SLIKA

Tablica 1:	Pregled ovlaštenih/certificiranih subjekata pod nadzorom Sektora letačkih operacija, školstva, plovidbenosti i licenciranja.....	6
Tablica 2:	Planirani nadzori u 2024. godini za Sektor letačkih operacija, školstva, plovidbenosti i licenciranja.....	7
Tablica 3:	Pregled broja važećih dozvola zrakoplovnog osoblja u nadležnosti Odjela licenciranja	11
Tablica 4:	Pregled broja izdanih certifikata/izvješća o zdravstvenoj sposobnosti	12
Tablica 5:	Pregled broja UAS subjekata u nadležnosti Agencije.....	13
Tablica 6:	Pregled certificiranih subjekata pod nadležnošću Sektora aerodroma, usluga u zračnoj plovidbi i upravljanja zračnim prometom	13
Tablica 7:	Planirani nadzori u 2024. godini za Sektor aerodroma, usluga u zračnoj plovidbi i upravljanja zračnim prometom.....	14
Tablica 8:	Pregled certificiranih subjekata pod nadležnošću Ureda zaštite zračnog prometa	16
Tablica 9:	Planirani nadzori za 2024. godini u Uredu zaštite zračnog prometa	17
Tablica 10:	Sumarni pregled planiranih nadzora Agencije u 2024. godini.....	18
Tablica 11:	Struktura školovanja i stručnog usvršavanja kadrova u 2024. godini	35
Tablica 12:	Plan zapošljavanja za 2024. godinu	39
Slika 1:	Područja digitalne transformacije	36

POPIS KRATICA I POJMOVA

ACAM (*Aircraft Continuing Airworthiness Monitoring*): nadzor kontinuirane ploidbenosti zrakoplova

AeMC (*Aero-medical center*): zrakoplovno-medicinski centar

AIP (*Aeronautical Information Publication*): Zbornik zrakoplovnih informacija Republike Hrvatske

AIS (*Aeronautical Information Service*): usluga zrakoplovnog informiranja

AME (*Aero-Medical Examiner*): zrakoplovno-medicinski ispitivač

Annex I zrakoplov: zrakoplov naveden u Aneksu I Uredbe (EU) 2018/1139, koji ne posjeduje EASA certifikat tipa.

ANS (*Air Navigation Services*): usluge u zračnoj plovdbi

ASIL (*Air Safety Information Letter*): informacija od interesa za sigurnost civilnog zračnog prometa

ASM (*Airspace Management*): upravljanje zračnim prostorom

ASO (*Air Safety Order*): Naredba o zrakoplovnoj sigurnosti

ATCO (*Air Traffic Controller*): Kontrolor zračnog prometa

ATM/ANS (*Air Traffic Management/Air Navigation Services*): upravljanje zračnim prometom i usluge u zračnoj plovdbi

ATO (*Approved Training Organisation*): ovlaštena organizacija za osposobljavanje

ATPL (*Airline Transport Pilot Licence*): dozvola prometnog pilota aviona

ATS (*Air Traffic Services*): operativne usluge u zračnom prometu

CAT (*Commercial Air Transport*): komercijalni zračni prijevoz

CAT A-A: komercijalni zračni prijevoz sa polijetanjem i slijetanjem na istoj lokaciji

CAT A-B: komercijalni zračni prijevoz između dvije lokacije

CCAA (*Croatian Civil Aviation Agency*): Hrvatska agencija za civilno zrakoplovstvo

CPL (*Commercial Pilot Licence*): dozvola profesionalnog pilota aviona

DG (*Dangerous Goods*): opasne robe

DTO (*Declared Training Organization*): Organizacija za osposobljavanje s izjavom

EASA (*European Union Aviation Safety Agency*): Agencija Europske unije za sigurnost zračnog prometa

EASA Odbor (*EASA Committee*): savjetodavni Odbor Europskoj Komisiji pri donošenju odluka

EASA TEBs (*EASA Technical Bodies*): tematske savjetodavne radne grupe Europske agencije za sigurnost zračnog prometa

EC (*European Commission*): Europska komisija

ECAC (*European Civil Aviation Conference*): Europska konferencija civilnog zrakoplovstva

ECCAIRS (*European Coordination Centre for Accident and Incident Reporting Systems*): Europski centar za koordinaciju sustava za izvješćivanje o zrakoplovnim nesrećama

EMPIC-EAP (*European Aviation Processing System*): softver za civilne zrakoplovne vlasti za upravljanje, provedbu i provjeru provedbe civilnih zrakoplovnih propisa

ETOD (*Electronic Terrain and Obstacle Data*): elektronički podaci o terenu i preprekama

EUROCONTROL (*European Organization for the Safety of Air Navigation*): Europska organizacija za sigurnost zračne plovidbe

FAB CE (*Functional Airspace Block Central Europe*): Funkcionalni blok zračnog prostora Središnje Europe

FSTD (*Flight Simulation Training Device*): uređaj za osposobljavanje pilota koji simulira let

HACZ: Hrvatska agencija za civilno zrakoplovstvo

HKZP: Hrvatska kontrola zračne plovidbe d.o.o.

ICAO (*International Civil Aviation Organization*): Organizacija međunarodnoga civilnog zrakoplovstva

ICAO USOAP: ICAO Universal Safety Oversight Audit Programme

LAPL (*Light Aircraft Pilot Licence*): dozvola pilota lakog zrakoplova

LIC (*Licensing*): licenciranje osoblja

LSSIP (*Local Single Sky Implementation Plan*): Lokalni plan implementacije Jedinственог europskog neba

MET (*Meteorology*): meteorologija

MTOM (*Maximum take-off mass*): najveća dopuštena masa pri polijetanju

MUP: Ministarstvo unutarnjih poslova

NSA (*National Supervisory Authority*): Nacionalno nadzorno tijelo

NSA CC (*National Supervisory Authority Coordination Committee*): Koordinacijski odbor nacionalnih nadzornih tijela

OJT (*On-Job Training*): osposobljavanje na radnom mjestu

OPS (*Operations*): letačke operacije

Part CAMO: europski propis o vođenju kontinuirane plovidbenosti zrakoplova

Part CAO: europski propis o vođenju kontinuirane plovidbenosti zrakoplova s kombiniranim privilegijima za radove održavanja za zrakoplove koji nisu klasificirani kao složeni (kompleksni) zrakoplovi na motorni pogon i nisu navedeni u svjedodžbi zračnog prijevoznika licenciranog u skladu s Uredbom (EZ) br. 1008/2008

Part 145: europski propis o održavanju zrakoplova

Part 147: europski propis o osposobljavanju zrakoplovno-tehničkog osoblja

PBN (*Performance Based Navigation*): navigacija temeljena na letnim sposobnostima zrakoplova

PPL (*Private Pilot Licence*): dozvola privatnog pilota aviona

RAMP: pregledi stranih zrakoplova na stajanki zračne luke

RTG operater: operater na rendgenskom uređaju

SACA (*Safety Assessment of Community Aircraft*): sigurnosni pregled zrakoplova Zajednice na stajanki

SAFA (*Safety Assessment of Foreign Aircraft*): sigurnosni pregled inozemnog zrakoplova na stajanki

SES (*Single European Sky*): Jedinствено europsko nebo

Croatian Civil Aviation Agency

HRVATSKA AGENCIJA ZA CIVILNO ZRAKOPLOVSTVO
GODIŠNJI PROGRAM RADA ZA 2024. GODINU

SMS (*Safety Management System*): sustav upravljanja sigurnošću

SOP (*Standard Operating Procedures*): standardno-operativni postupci

SPO (*Specialized Operations*): specijalizirane operacije zrakoplovima, tzv. radovi iz zraka (snimanje, zaprašivanje, dizanje tereta i sl.)

SSP (*State Safety Programme*): Nacionalni program sigurnosti u zračnom prometu

TAWG (*Threat Assessment Working Group*): radna grupa za procjenu prijetnji

TCO (*Third Country Operator*): operator iz treće zemlje

UAS (*Unmanned Aircraft System*): sustav bespilotnog zrakoplova

UCS (*Unit Competence Scheme*): shema stručnosti za lokaciju

USS: uzletno-sletna staza

Zakon: Zakon o zračnom prometu («Narodne novine» broj 69/09, 84/11, 54/13, 127/13 i 92/14)

TIJELA AGENCIJE

VIJEĆE AGENCIJE

PREDSJEDNIK

dr.sc. Andrija Vidović

ZAMJENIK PREDSJEDNIKA

dr.sc. Ernest Bazijanac

ČLANOVI

dr.sc. Darko Virovac

Jozo Slejko

Miroslav Kovač

DIREKTOR AGENCIJE

Ana Kapetanović

SAŽETAK

Aktivnosti Hrvatske agencije za civilno zrakoplovstvo (u daljnjem tekstu: Agencija ili HACZ) u 2024. godini biti će usmjerene na ostvarenje ciljeva utvrđenih ovim Programom kroz realizaciju težišnih aktivnosti i dostizanje postavljenih pokazatelja uspješnosti kao i obavljanja ostalih poslova iz nadležnosti i djelokruga rada Agencije.

Agencija će nastaviti provoditi certifikaciju i nadzor zrakoplovnih subjekata te licenciranje zrakoplovnog osoblja s ciljem osiguranja usklađenosti svih zrakoplovnih subjekata s primjenjivim propisima kao i daljnjeg unaprjeđenja standarda sigurnosti i zaštite civilnog zračnog prometa u Republici Hrvatskoj. Certifikacije zrakoplovnih subjekata i licenciranje zrakoplovnog osoblja će se provoditi temeljem zahtjeva stranaka, a nadzori temeljem godišnjeg plana kojim se osigurava realizacija kontinuiranog nadzora u propisanim ciklusima za svaku pojedinu domenu uzimajući u obzir i procjenu rizika svakog nadziranog subjekta. Za 2024. godinu planirana je provedba ukupno 450 nadzora, a predviđeni su resursi i za dodatnih (uvjetnih) 270 nadzora za potrebe izvanrednih nadzora ili postupanja po zahtjevima stranaka.

U kontekstu unaprjeđenja standarda sigurnosti zračnog prometa, Agencija će provoditi aktivnosti predviđene Nacionalnim programom i planom sigurnosti u zračnom prometu te nastaviti komunikaciju sa zrakoplovnom zajednicom usmjerenu na podizanje razine znanja, stručnosti i kulture sigurnosti u civilnom zrakoplovstvu Republike Hrvatske. U tu svrhu planirana je organizacija ukupno 28 stručnih skupova iz svih domena civilnog zrakoplovstva.

U području zaštite civilnog zračnog prometa, Agencija će nastaviti provoditi regulatorne i operativne aktivnosti sukladno Nacionalnom programu zaštite civilnog zračnog prometa i Nacionalnom programu kontrole kvalitete zaštite civilnog zračnog prometa u cilju unaprjeđivanja dostignute razine implementacije i učinkovitosti mjera zaštite zračnog prometa te usklađivanja s međunarodnim standardima i novim regulatornim zahtjevima Europske unije.

Izrada nacрта prijedloga podzakonskih propisa će se odvijati u skladu s potrebama donošenja propisa za provedbu EU legislative i nacionalnih propisa za područja koja nisu regulirana istom. U 2024. godini Agencija planira nastavak rada na nacrtu novog Zakona o zračnom prometu te izradu prijedloga šest novih pravilnika.

Isto tako, Agencija će i u 2024. godini nastaviti obavljati poslove ekonomske regulacije i nadzora u području civilnog zračnog prometa koja uključuje utvrđivanje i odobravanje različitih vrsta naknada te nadzor ekonomske sposobnosti subjekata u civilnom zrakoplovstvu Republike Hrvatske. Postupci odobravanja letova, vođenja Hrvatskog registra civilnih zrakoplova i rješavanje o prigovorima za zaštitu prava putnika provoditi će se po zahtjevima stranaka.

Agencija će redovito surađivati s domaćim nadležnim tijelima prema potrebi, a za suradnju s inozemnim nadležnim tijelima iz područja civilnog zrakoplovstva predviđeno je sudjelovanje predstavnika Agencije na ukupno 254 radna sastanaka tijekom godine.

Agenciju u 2024. godini očekuju dvije standardizacijske inspekcije EASA-e, jedna u domeni letačkih operacija i RAMP inspekcija te jedna u domeni zrakoplovne medicine.

Sva obvezna školovanja u svrhu stjecanja i održavanja nužnih kompetencija zrakoplovnih inspektora biti će realizirana u potpunosti dok će se ostala osposobljavanja nastojati realizirati u najvećoj mjeri, sukladno uvjetima i mogućnostima tijekom godine. Za 2024. godinu planirano je ukupno 230 školovanja i stručnih usavršavanja za radnike Agencije.

Agencija će započeti 2024. godinu sa ukupno 100 radnika, a tijekom godine planirano je zapošljavanje dodatnih sedam radnika radi očekivanog povećanja opsega poslova i osiguranja zamjene za radnike koji odlaze u mirovinu.

Rashodi Agencije su planirani u visini od 12.393.030,00 EUR.

1. UVOD

Agencija je pravna osoba koja temeljem javnih ovlasti dodijeljenih Zakonom o zračnom prometu (u daljnjem tekstu: Zakon), i u skladu s propisima donesenim na temelju Zakona, obavlja poslove od interesa za Republiku Hrvatsku u području civilnog zrakoplovstva. Osnivač Agencije je Republika Hrvatska, a osnivačka prava u skladu s odredbama Zakona obavlja Vlada Republike Hrvatske. Agencija je samostalna u obavljanju poslova, a za svoj rad odgovara Vladi Republike Hrvatske. Resorno ministarstvo za područje rada Agencije je Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture (u daljnjem tekstu: Ministarstvo ili MMPI).

Temeljem članka 5. stavka 4. Zakona i članka 9. stavka 2. Statuta, Agencija podnosi Vladi Republike Hrvatske Godišnji program rada na odobrenje. Program rada proizlazi iz obaveza koje Agencija ima prema nacionalnom i međunarodnom pravnom okviru kao nadležno tijelo Republike Hrvatske u području sigurnosti i zaštite civilnog zračnog prometa.

Zračni promet u Republici Hrvatskoj uređen je Zakonom, Zakonom o obveznim i stvarno pravnim odnosima u zračnom prometu, Zakonom o zračnim lukama, Zakonom o osnutku Hrvatske kontrole zračne plovidbe, Zakonom o obveznim osiguranjima u prometu i Zakonom o prijevozu opasnih tvari kao i brojnim drugim propisima kao što su EU uredbe i direktive, zatim pravilnicima i nacionalnim programima kojima se omogućava primjena EU propisa te na kraju pravilnicima kojima se reguliraju područja civilnog zrakoplovstva koja nisu regulirana EU legislativom (tzv. nacionalni pravilnici).

Republika Hrvatska članica je Agencije Europske unije za sigurnost zračnog prometa (*European Union Aviation Safety Agency* – dalje u tekstu: EASA) temeljem članstva u EU te u tom smislu predstavlja „produženu ruku“ EASA-e, odnosno Europske komisije u implementaciji zakonodavstva Europske unije u području civilnog zrakoplovstva u Republici Hrvatskoj. Agencija aktivno sudjeluje u radu stručnih radnih tijela i radnih grupa EASA-e i Europske komisije što je ključno za utjecaj na donošenje europskih propisa i pravodobno praćenje zakonodavnih aktivnosti tijela EU u području civilnog zračnog prometa, a time i na ispunjavanje obveza koje Republika Hrvatska ima kao država članica. Najvažnija obaveza Agencije u tom procesu je ispunjavanje svih standarda koji su propisani pravnom stečevinom Europske unije koja čini regulatorni temelj zajedničkog europskog zračnog prostora u području civilnog zračnog prometa.

Na nacionalnoj razini, Agencija je uz Ministarstvo i Agenciju za istraživanje nesreća u zračnom, pomorskom i željezničkom prometu, sastavni dio sustava nadležnih tijela za civilno zrakoplovstvo u Republici Hrvatskoj.

Djelatnost Agencije obuhvaća poslove vezane za sigurnost i zaštitu civilnog zračnog prometa, a osobito certificiranje i nadzor zrakoplovnih subjekata u cilju osiguravanja kontinuiranog udovoljavanja zahtjevima za obavljanje zračnog prijevoza i drugih djelatnosti u zračnom prometu, vođenje propisanih registara i evidencija, izradu nacrtu prijedloga propisa te obavljanje drugih poslova utvrđenih Zakonom. Agencija je stručna i operativna organizacija koja prati i provodi međunarodne standarde nužne za ispunjenje obaveza Republike Hrvatske u području sigurnosti i zaštite civilnog zračnog prometa.

2. STRATEŠKI OKVIR AGENCIJE ZA 2024. GODINU

Strateški okvir utvrđuje ciljeve i težišne aktivnosti Agencije u 2024. godini u skladu sa Zakonom i Statutom Agencije, a isti proizlaze iz nadležnosti Agencije za obavljanje poslova utvrđenih Zakonom, propisima donesenima na temelju Zakona i u skladu s EU legislativom koja regulira civilni zračni promet. Strateški okvir utvrđuje misiju, viziju i temeljne odrednice strategije, postavlja opće i strateške ciljeve te odgovarajuće težišne aktivnosti Agencije.

Temeljne odrednice strategije Agencije za 2024. godinu su:

- Provoditi nepristrano i nezavisno dodijeljene ovlasti;
- Inzistirati na odgovornosti za izvršenje dodijeljenih zadataka na svim razinama Agencije;
- Zapošljavati visoko kompetentne i najkvalitetnije kadrove dostupne na tržištu rada;
- Osigurati zadržavanje kompetencija i kontinuirano usavršavanje stručnog kadra;
- Poslovanje Agencije i sustav upravljanja temeljiti na sustavu upravljanja kvalitetom;
- Osigurati transparentnost u svim aspektima poslovanja Agencije;
- Razmjenjivati iskustva, ekspertizu i resurse s partnerskim organizacijama;
- Kontinuirano i sustavno surađivati s međunarodnim institucijama i organizacijama;
- Sudjelovati u međunarodnim projektima iz područja civilnog zrakoplovstva kao pružatelj usluga u okvirima raspoloživih resursa i kada je to od interesa za Agenciju;
- Pružati podršku zrakoplovnoj zajednici u razumijevanju implementacije primjenjivih propisa i standarda kao i poticati inicijative od zajedničkog interesa;
- U postupke izrade nacrtu propisa sustavno uključivati obveznike primjene propisa i raspoložive stručnjake iz zrakoplovne zajednice.

2.1 Ciljevi Agencije

Opći ciljevi	
1.	Osiguravanje sigurnosti, zaštite i prava svih sudionika u civilnom zračnom prometu
2.	Unaprjeđivanje i razvoj sustava civilnog zrakoplovstva

Strateški ciljevi		
Naziv cilja	Oznaka	Opis cilja
Provođenje dodijeljenih ovlasti	SC 01	Osigurati nepristranu, nezavisnu i nesmetanu provedbu dodijeljenih ovlasti u skladu sa Zakonom o zračnom prometu i Statutom Agencije.
Osiguranje potrebnih resursa za obavljanje poslova iz nadležnosti Agencije	SC 02	Osigurati potrebne ljudske, financijske i materijalne resurse u cilju zadržavanja i daljnjeg razvoja sposobnosti za obavljanje poslova iz nadležnosti Agencije u skladu s međunarodnim standardima i preporučenim praksama.

Strateški ciljevi		
Naziv cilja	Oznaka	Opis cilja
Kontinuirano održavanje i unaprjeđivanje poslovanja i sustava upravljanja	SC 03	Osigurati sukladnost procesa i procedura Agencije s primjenjivim domaćim i međunarodnim standardima i preporučenim praksama.
Jačanje institucionalnog položaja Agencije	SC 04	Ostvarivati i unaprjeđivati suradnju s domaćim i inozemnim nadležnim tijelima i institucijama, vezano uz sigurnost i zaštitu civilnog zračnog prometa. Organizacijom edukacija, radionica i drugih stručnih skupova unaprjeđivati suradnju sa zrakoplovnom zajednicom. Sudjelovati u međunarodnim projektima iz područja civilnog zrakoplovstva kao pružatelj usluga.
Uspostava i provedba pravnog okvira za civilno zrakoplovstvo	SC 05	Kontinuirano unaprjeđivati pravni okvir kojim se regulira civilno zrakoplovstvo s ciljem osiguranja visoke razine sigurnosti i zaštite civilnog zrakoplovstva u Republici Hrvatskoj. Razvijati nove i unaprjeđivati postojeće procedure za provedbu pravnog okvira u području civilnog zrakoplovstva.

2.2 Težišne aktivnosti Agencije u 2024. godini

Težišne aktivnosti Agencije za 2024. godinu predstavljaju nastavak nastojanja Agencije za kontinuiranim povećanjem sposobnosti i kapaciteta za obavljanje poslova iz svoje nadležnosti, a dane su u nastavku.

R.br.	Aktivnosti Agencije u 2024. godini	Opis aktivnosti	Ključni pokazatelji uspješnosti	Strateški cilj
1.	Certificiranje, licenciranje i kontinuirani nadzor zrakoplovnih subjekata	Planiranje i provedba certifikacije, licenciranja i kontinuiranog nadzora zrakoplovnih subjekata sukladno zakonskim obvezama i obvezama koje proizlaze iz međunarodnih sporazuma. Provedbu nadzora temeljiti na procjeni rizika za svakog pojedinog zrakoplovnog subjekta, gdje je primjenjivo.	Postupci certificiranja i licenciranja sukladno urednim i potpunim zahtjevima zrakoplovnih subjekata realizirani unutar propisanih rokova u više od 90% predmeta. Realizacija plana nadzora od 100% u svakoj ustrojstvenoj jedinici u odnosu na propisima određeni minimum i procjenu rizika, izuzevši opravdano neizvršene nadzore.	SC 01

R.br.	Aktivnosti Agencije u 2024. godini	Opis aktivnosti	Ključni pokazatelji uspješnosti	Strateški cilj
2.	Održavanje potrebne razine stručnosti	Provoditi Plan školovanja u cilju osiguranja propisane razine stručnosti zaposlenika.	Realizacija Plana školovanja > 75%.	SC 02
3.	Pravovremeno otklanjanje nalaza utvrđenih EC, ICAO i EASA nadzorima	Pravovremeno zatvaranje nalaza međunarodnih institucija koji su u nadležnosti Agencije.	EC, ICAO i EASA – nalazi za koje je nadležna HACZ zatvoreni u prihvaćenim rokovima. EASA – Nisu izdana suplementarna izvješća vezano uz nadležnost HACZ.	SC 01 SC 03
4.	Priprema nacрта prijedloga podzakonskih propisa	Pripremati nacрте prijedloga podzakonskih propisa u skladu s regulatornim promjenama u Republici Hrvatskoj i EU te potrebama zrakoplovne industrije.	Izrada nacрта prijedloga podzakonskih propisa provedena u skladu s Planom izrade propisa za 2024., bez neopravdanih kašnjenja.	SC 01 SC 05
5.	Podrška zrakoplovnoj zajednici / zrakoplovnim subjektima	Održavati komunikaciju sa zrakoplovnom zajednicom / zrakoplovnim subjektima održavanjem stručnih skupova i drugih aktivnosti u svrhu promocije sigurnosti zračnog prometa i unaprjeđivanja zrakoplovne kulture.	Realizacija Plana održavanja stručnih skupova i drugih promotivnih aktivnosti za zrakoplovnu zajednicu / zrakoplovne subjekte > 75%.	SC 01 SC 04 SC 05
6.	Sudjelovanje u međunarodnim projektima	Sudjelovati u projektima pružanja stručne podrške EASA-i dodijeljenima u okviru ugovora o suradnji (EASA Partnership Agreement) Provesti dodijeljeni Twinning Light projekt pomoći zrakoplovnim vlastima Republike Sjeverne Makedonije	Realizacija ugovorenih usluga u zadanim rokovima i traženoj kvaliteti – nema značajnih primjedbi EASA-e na izvršene usluge Realizacija projektnih aktivnosti u zadanim rokovima – verifikacija EU o uspješnoj realizaciji projekta	SC 04
7.	Osiguranje dostatnih ljudskih resursa za obavljanje poslova iz nadležnosti Agencije	Zaposliti i održavati dovoljan broj stručnog osoblja potrebnog za primjereno i efikasno izvršavanje obveza propisanih Zakonom o zračnom prometu.	Realizacija Plana zapošljavanja > 80%	SC 02

3. POSLOVI IZ NADLEŽNOSTI AGENCIJE

Nadzor sigurnosti i zaštite civilnog zračnog prometa, certificiranje zrakoplovnih subjekata i licenciranje zrakoplovnog osoblja će i u 2024. godini biti prioritetni poslovi Agencije, a sve u cilju osiguravanja kontinuiranog udovoljavanja zahtjevima za obavljanje zračnog prijevoza i drugih djelatnosti u zračnom prometu od strane zrakoplovnih subjekata.

3.1 Nadzor sigurnosti i zaštite civilnog zračnog prometa

Nadzor sigurnosti civilnog zračnog prometa provodit će osnovne unutarnje ustrojstvene jedinice Agencije – sektori: Sektor letačkih operacija, školstva, plovidbenosti i licenciranja i Sektor aerodroma, usluga u zračnoj plovidbi i upravljanja zračnim prometom sa svojim unutarnjim ustrojstvenim jedinicama. Nadzor zaštite civilnog zračnog prometa provodit će Ured zaštite zračnog prometa.

Detaljni planovi nadzora izrađeni su na razini svakog sektora, odnosno odjela/odsjeka, u skladu s djelokrugom i područjima nadzora svake pojedine unutarnje ustrojstvene jedinice, i nalaze se u Prilogu 2. ovog Programa rada.

Pri izradi planova nadzora, uzeti su u obzir podaci i iskustva prikupljena tijekom provedenih nadzora iz prethodnih godina kao i procjena mogućih rizika uvjetovanih stanjem i uvjetima okruženja u kojima zrakoplovni subjekti operiraju i provode poslovne aktivnosti. Temeljem navedenog, utvrđeni su broj i učestalost te opseg i trajanje pojedinih nadzora/inspekcija u skladu s primjenjivim propisima. Pri izradi planova nadzora vođeno je računa o osiguranju ispunjavanja propisanih zahtjeva koji su, ili će biti u skorašnje vrijeme, primjenjivi u smislu ispunjavanja obveza Agencije kao nadležnog tijela u provedbi nadzora zrakoplovnih subjekata.

Plan nadzora predviđa i tzv. uvjetne (opcionalne) nadzore za slučaj potrebe certifikacije novih operatora, produljenja certifikata ili inicijalnog stjecanja certifikata ispitivača, izvanrednog nadzora zbog pojave negativnih trendova ili narušavanja prihvatljive razine sigurnosti, zaprimanja informacija ili prijava o narušavanju sigurnosti, temeljem zahtjeva ovlaštenih organizacija vezano za promjene s obzirom na opseg odobrenja, promjene odgovornih osoba, i slično. Broj uvjetnih nadzora određen je temeljem iskustva iz prethodnih razdoblja.

Za istaknuti je činjenicu da jedan dio hrvatskih zračnih prijevoznika obavlja glavninu svojih operacija izvan Republike Hrvatske dok je Agencija i dalje nadležna za provođenje kontinuiranog nadzora takvih operatora. Navedeno usložnjava organizaciju rada i povećava troškove Agencije obzirom na povećani broj provedbe nadzora u inozemstvu.

3.1.1 Provedba nadzora sigurnosti civilnog zračnog prometa u nadležnosti Sektora letačkih operacija, školstva, plovidbenosti i licenciranja

Sektor letačkih operacija, školstva, plovidbenosti i licenciranja obavljati će poslove kontinuiranog nadzora izvođenja letačkih operacija u zračnom prostoru Republike Hrvatske, nadzore tehničke ispravnosti zrakoplova kojima se izvode letačke operacije te poslove licenciranja zrakoplovnog osoblja, a u cilju osiguravanja udovoljavanja propisanim uvjetima za sigurnu uporabu zrakoplova u civilnom zračnom prometu.

Tablica u nastavku daje pregled trenutno ovlaštenih/certificiranih subjekata čiji nadzor je pod nadležnošću Sektora letačkih operacija, školstva, plovidbenosti i licenciranja.

Tablica 1: Pregled ovlaštenih/certificiranih subjekata pod nadzorom Sektora letačkih operacija, školstva, plovidbenosti i licenciranja

Vrsta subjekta	Broj subjekata
Operatori zrakoplova	16 od čega: 9 operatora koji obavljaju komercijalni zračni prijevoz A-B (CAT A-B) 2 operatora koji obavljaju komercijalni zračni prijevoz A-A (CAT A-A) 4 operatora koji obavljaju specijalizirane operacije (SPO) 1 operator složenih zrakoplova koji obavlja nekomercijalne operacije (NCC)
Organizacije za osposobljavanje pilota aviona, helikoptera, balona i jedrilica u skladu s europskim propisima	21 od čega: 8 ATO (avioni) 1 ATO (helikopteri) 12 DTO (avioni, jedrilice)
Organizacije za osposobljavanje dispečera / operativnih kontrolora prometa	1
Organizacije za osposobljavanje padobranaca	10
Organizacije za osposobljavanje ovjesnih jedriličara	1
Organizacija za osposobljavanje parajedriličara	7
Organizacije za osposobljavanje pilota sportsko - rekreativnih zrakoplova	4
Organizacije za osposobljavanje za opasne robe	13
Otpremnici opasnih roba	22
Pošiljatelji opasnih roba	10
Pružatelji zemaljskih usluga prihvata i otpreme tereta certificirani za opasne robe	7
Imenovani poštanski operatori	1
Organizacije za održavanje zrakoplova	15 od čega: 12 Part-145 i 3 Part-CAO
Organizacije za održavanje Annex I zrakoplova	5

Vrsta subjekta	Broj subjekata
Organizacije za vođenje kontinuirane plovidbenosti zrakoplova	13
Organizacije za vođenje kontinuirane plovidbenosti Annex I zrakoplova	2
Organizacije za osposobljavanje osoba za održavanje zrakoplova	3
Operatori simulatora leta	1
Uređaji za osposobljavanje koji simuliraju let	3
Organizacije za utvrđivanje razine jezične sposobnosti pilota i kontrolora zračnog prometa	2
Ispitivači pilota zrakoplova u skladu s europskim propisima	59
Ispitivači pilota zrakoplova u skladu s nacionalnim propisima	23
Organizacije za utvrđivanje zdravstvene sposobnosti zrakoplovnoga osoblja	3
Zrakoplovno-medicinski ispitivači	18
Operatori bespilotnih zrakoplova u posebnoj kategoriji	11
Ukupno	271

Temeljem propisanih ciklusa, podataka i iskustava prikupljenih kroz nadzore u prethodnim godinama te uzevši u obzir procjene rizika zrakoplovnih subjekata, uvjetovane stanjem i uvjetima okruženja u kojima isti operiraju i provode poslovne aktivnosti, izrađen je Plan nadzora za 2024. godinu iz djelokruga rada Sektora dan u Tablici 2.

Tablica 2: Planirani nadzori u 2024. godini za Sektor letačkih operacija, školstva, plovidbenosti i licenciranja

Plan nadzora Sektora letačkih operacija, školstva, plovidbenosti i licenciranja u 2024. godini			
Unutarnja ustrojstvena jedinica	Subjekt/područje nadzora	Broj nadzora	
		Plan	Uvjetni
Odjel letačkih operacija i školstva	Nadzor certificiranih operatora zrakoplova	26	19
	Nadzor operatora zrakoplova prema izjavljenoj aktivnosti	4	4
	Nadzor generalnog zrakoplovstva, operatora zrakoplova koji nisu složeni u nekomercijalnim operacijama i padobranskih skokova	11	5

Plan nadzora Sektora letačkih operacija, školstva, plovidbenosti i licenciranja u 2024. godini				
Unutarnja ustrojstvena jedinica	Subjekt/područje nadzora		Broj nadzora	
			Plan	Uvjetni
	Nadzor organizacija uključenih u prijevoz opasnih roba		21	2
	Nadzor operatora zrakoplova i organizacija za osposobljavanje članova posade zrakoplova u inozemstvu		15	14
	Nadzor zrakoplovnih priredbi		3	2
	Nadzor odobrenih organizacija za osposobljavanje pilota zrakoplova u skladu s EU propisima		7	9
	Nadzor organizacija za osposobljavanje pilota zrakoplova u skladu s EU propisima prema izjavljenoj aktivnosti		9	9
	Nadzor odobrenih organizacija za osposobljavanje pilota zrakoplova, padobranaca i operativnih kontrolora/dispečera leta u skladu s nacionalnim propisima		12	8
Odjel plovidbenosti	Nadzor Part 145, Part CAO, Part CAMO, Annex I, Part 147 organizacija i FSTD operatora i uređaja		65	20
	Nadzor kontinuirane plovidbenosti zrakoplova (ACAM)		13	-
	Provjera plovidbenosti zrakoplova na zahtjev stranke		-	80
	Nadzor zrakoplova u organizacijama u inozemstvu		5	-
Odjel licenciranja	Nadzor ovlaštenih ispitivača pilota zrakoplova u RH		5	6
	Nadzor ovlaštenih ispitivača pilota zrakoplova u inozemstvu		4	9
	Nadzor organizacija za utvrđivanje razine jezične sposobnosti pilota i kontrolora zračnog prometa		1	-
	Nadzor certificiranih zrakoplovno-medicinskih centara i zrakoplovno-medicinskih ispitivača		11	6
Odjel bespilotnih zrakoplova	Nadzor operatora u posebnoj kategoriji		-	10
	Nadzor operatora u otvorenoj kategoriji		-	5
	Nadzor organizacija za osposobljavanje		-	1
	Nadzor zrakoplovnih priredbi		-	2
	Nadzor operacija u zemljopisnim područjima		-	2
Odsjek SAFA/SACA inspekcija	RAMP inspekcije operatora zrakoplova	Layer 1	78	-
		Layer 2	27	
Ukupno			317	213

Odjel letačkih operacija i školstva

Nadzor certificiranih operatora zrakoplova

Planirano je izvršiti 26 planskih nadzora. Fokus nadzora će biti usmjeren na sustave upravljanja sigurnošću, radno vrijeme članova posade zrakoplova te usklađenost operatora s regulatornim promjenama u svezi planiranja i re-planiranja goriva te izvođenja letačkih operacija u svim meteorološkim uvjetima. Predviđeno je i 19 uvjetnih nadzora kojima će se osigurati resursi za certifikacijske nadzore potencijalno novih operatora komercijalnog zračnog prijevoza, kao i resursi za dodatno nadziranje operaterovih programa osposobljavanja prema kretanjima njihovih pokazatelja performansi.

Nadzor operatora zrakoplova prema izjavljenoj aktivnosti

Planira se izvršiti četiri planska nadzora operatora zrakoplova prema izjavljenoj aktivnosti. Nadzori operatora koji izvodi specijalizirane operacije visokog rizika bit će nadzori punog opsega, a za ostale operatore nadzori će se usmjeriti u ona područja za koja je utvrđena potreba poboljšanja. Predviđena su i četiri uvjetna nadzora kojima će se obuhvatiti aktivnosti za koje nije unaprijed poznato vrijeme i mjesto njihova izvođenja, pretežito usmjereno na strane operatore.

Nadzor generalnog zrakoplovstva, operatora zrakoplova koji nisu složeni u nekomercijalnim operacijama i padobranskih skokova

U ovom području planira se provesti 11 nadzora. Lokacije na kojima će se nadzori obaviti odredit će se naknadno, a ovisno o aktivnostima predmetnog zrakoplovstva tijekom godine. Jedan nadzor će se ciljano obaviti u svrhu provjere letova privatnih osoba koje dijele trošak leta, a obuhvatit će operatore zrakoplova i posrednika između putnika i operatora zrakoplova (tzv. platformu). U svrhu osiguravanja dostatnih resursa za nepredviđene okolnosti, za 2024. godinu predviđeno je pet uvjetnih nadzora.

Nadzor organizacija uključenih u prijevoz opasnih roba

Planira se provedba 21 nadzora s fokusom na provjeri usklađenosti subjekata sa zahtjevima propisa koji se odnose na osposobljavanje temeljeno na kompetencijama. Dva uvjetna nadzora predviđena su za eventualne nove certifikacijske ili druge izvanredne nadzore.

Nadzor operatora zrakoplova i organizacija za osposobljavanje članova posade zrakoplova u inozemstvu

Planirano je 15 nadzora u inozemstvu s fokusom na provjeri izvođenja letačkih operacija i osposobljavanja zrakoplovnog osoblja. Osim nadzora u letu, nadzor će se obaviti i u vanjskim bazama operatora zrakoplova s naglaskom na provjeru pripreme i otpreme leta te ostalih zemaljskih usluga. Nadalje, nadzorima u inozemstvu osigurat će se i provjera izvođenja operaterovih programa osposobljavanja i provjeravanja posade na simulatorima tj. uređajima koji simuliraju let i putničku kabinu zrakoplova. Za eventualne nove certifikacijske ili druge izvanredne nadzore u inozemstvu predviđeno je 14 uvjetnih nadzora.

Nadzor zrakoplovnih priredbi

Planirani su nadzori na tri najavljene zrakoplovne priredbe, a predviđeni su resursi i za dva uvjetna nadzora za slučaj najave organiziranja dodatnih priredbi u 2024. godini.

Nadzor odobrenih organizacija za osposobljavanje pilota zrakoplova u skladu s EU propisima

U ovom području planira se obaviti sedam nadzora koji će biti usmjereni na provjeru cjelokupnog opsega aktivnosti predmetnih organizacija. Dodatni uvjetni nadzori predviđeni su za nadziranje provedbe tečaja za stjecanje pilotskih ovlaštenja i certifikata kao i za druge izvanredne nadzore

Nadzor organizacija za osposobljavanje pilota zrakoplova u skladu s EU propisima prema izjavljenoj aktivnosti

U ovom području planira se obaviti devet planskih nadzora. Za organizacije koje su već bile predmet nadzora, fokus će u 2024. godini biti na provedbi tečajeva osposobljavanja, a za nove organizacije i sveobuhvatna provjera usklađenosti s primjenjivim organizacijskim zahtjevima. U svrhu osiguravanja resursa za nepredviđene okolnosti predviđa se provedba devet uvjetnih nadzora.

Nadzor odobrenih organizacija za osposobljavanje pilota zrakoplova, padobranaca i operativnih kontrolora/dispečera leta u skladu s nacionalnim propisima

Planira se provedba 12 nadzora nad organizacijama za osposobljavanje zrakoplovnog osoblja certificiranih prema nacionalnim propisima. Fokus će biti na provedbi tečajeva osposobljavanja, osobito u domeni parajedrilicarstva. Osim uvjetnih nadzora predviđeno je za nadzor provođenja teoretskih i praktičnih osposobljavanja prema njihovom intenzitetu, ali i za druge izvanredne potrebe.

Odjel plovidbenosti

Planom je predviđen ciljani nadzor svih certificiranih organizacija (Part-145, Part-CAMO, Part-CAO, Annex I, Part-147 i FSTD) najmanje jedanput u kalendarskoj godini pri čemu se vodilo računa da se tijekom dvije godine nadzorima obuhvate sve aktivnosti organizacija koje se provode u sklopu odobrenih ovlaštenja. U 2024. godini Odjel će u potpunosti implementirati sustav procjene rizika organizacija (Risk Based Oversight) prema kojem će se određivati stupanj rizika određene organizacije te ovisno o rezultatu ciklus nadzora pojedine organizacije biti će moguće smanjiti, produžiti ili nastaviti u istom intervalu.

Vezano za Part-145, Part-CAO i Annex I organizacije za održavanje zrakoplova, planirani nadzori biti će obavljeni tijekom radova održavanja u svrhu nadziranja postupaka organizacije prilikom stvarnog rada na održavanju zrakoplova. Na taj način zrakoplovni inspektori će moći utvrditi praktičnu primjenu procedura u skladu s odobrenim priručnikom organizacije i direktno sugerirati moguća poboljšanja u njihovom procesu.

Dodatno, prilikom nadzora Part-145 organizacija provoditi će se i tematske radionice vezane na značajne recentne promjene u regulativi. Što se tiče FSTD organizacija, jednom godišnje se nadzire certificirani uređaj, dok se sama organizacija nadzire jednom u ciklusu od dvije godine.

Planom nadzora za 2024. godinu predviđeni su i dodatni (uvjetni) nadzori za slučaj certifikacije novih organizacija kao i nadzore organizacija koji će se provoditi na temelju procjene rizika pojedine organizacije uzeti u obzir nepravilnosti utvrđene tijekom prijašnjih nadzora, kompleksnost i zrelost same organizacije, broj različitih tipova zrakoplova u odobrenim ovlaštenjima organizacije, učestalost promjena odgovornih osoba unutar organizacije, značajno povećanje ili smanjenje količine posla, uvođenje novih tipova zrakoplova, odlazak dugogodišnjih zaposlenika i prijem novih, financijska stabilnost organizacije i sl. Broj uvjetnih nadzora temelji se i na analizi prethodnih godina o broju zahtjeva za certifikacijom ili proširenjem opsega ovlaštenja te broju izvanrednih inspekcijskih nadzora organizacija.

Temeljem provedene analize nalaza utvrđenih tijekom prethodno izvršenih nadzora zrakoplova te procjenom rizika koji bi mogli utjecati na sigurnost letenja zrakoplovom, planirano je 13 nadzora kontinuirane plovidbenosti zrakoplova (ACAM). Planom nisu obuhvaćene kategorije Annex I zrakoplova kao što su jedrilice, ultra laki zrakoplovi i baloni zbog toga jer zrakoplovni inspektori Odjela obavljaju veliki broj redovnih provjera za produženje plovidbenosti tih kategorija zrakoplova, a što se smatra dostatnim u smislu osiguranja njihove kontinuirane plovidbenosti.

Planom provjere plovidbenosti zrakoplova predviđen je pregled ukupno 80 zrakoplova po osnovi zahtjeva stranaka temeljem iskustva iz prethodnih godina. U slučaju organiziranog pregleda plovidbenosti većeg broja zrakoplova, vlasnici/operatori zrakoplova biti će izuzeti od plaćanja troškova na ime dnevnica i troškova putovanja inspektora.

Za 2024. godinu predviđena su četiri takva organizirana pregleda i to u Sinju, Čakovcu, Osijeku i Rijeci. Lokacije su određene prema broju zrakoplova u regiji te na način da je njima pokriven veći dio Republike Hrvatske. Dodatno, tijekom organiziranog pregleda većeg broja zrakoplova planiraju se provoditi i radionice s vlasnicima/operatorima zrakoplova u svrhu promocije sigurnosti u zrakoplovstvu, njihove edukacije te odgovora na njihova eventualna pitanja.

Odjel licenciranja

Odjel licenciranja obavlja poslove licenciranja zrakoplovnog osoblja te certifikaciju i nadzor ispitivača pilota, zrakoplovno medicinskih ispitivača i tijela/organizacija za testiranje razine jezične sposobnosti pilota i kontrolora zračnog prometa. Broj važećih dozvola izdanih od strane Odjela licenciranja zaključno sa 2023. godinom prikazan je u Tablici 3.

Tablica 3: Pregled broja važećih dozvola zrakoplovnog osoblja u nadležnosti Odjela licenciranja

VRSTA DOZVOLE	BROJ DOZVOLA		UKUPNO
DOZVOLA PILOTA – AVION (PART-FCL)	PPL(A)	385	1.036
	CPL(A)	207	
	ATPL(A)	421	
	LAPL(A)	23	
DOZVOLA PILOTA – HELIKOPTER (PART-FCL)	PPL(H)	3	35
	CPL(H)	22	
	ATPL(H)	10	
DOZVOLA PILOTA – JEDRILICA (PART-SFCL)	SPL	113	113
DOZVOLA PILOTA – BALON (PART-BFCL)	BPL	6	6
DOZVOLA PADOBRANACA	689		689
DOZVOLA PILOTA PARAJEDRILICE	565		565
DOZVOLA PILOTA OVJESNE JEDRILICE	85		85
DOZVOLA PILOTA PADOBRANA S POGONOM	7		7
DOZVOLA PILOTA SPORTSKO REKREATIVNOG ZRAKOPLOVA	Klasa I	92	169
	Klasa II	70	
	Klasa III	6	
	Klasa IV	1	
KONTROLOR ZRAČNOG PROMETA (ATC)	ATC	339	394
	ATC – student	55	
DOZVOLA ODRŽAVANJA ZRAKOPLOVA (PART-66)	PART 66	520	520
DISPEČERI LETA/ OPERATIVNI KONTROLORI PROMETA	FDO/ FOO	53	53
UKUPNO			3.672

Planirana je provedba ukupno devet nadzora ovlaštenih ispitivača pilota zrakoplova te jedan nadzor organizacija za utvrđivanje razine jezične sposobnosti pilota i kontrolora zračnog prometa. Za navedene subjekte predviđeno je ukupno 15 uvjetnih nadzora za nepredviđene situacije.

Odjel licenciranja – Odsjek zrakoplovne medicine nadležan je za nadzor certificiranih zrakoplovno-medicinskih centara (AeMC) i zrakoplovno-medicinskih ispitivača (AME) koji izdaju certifikate odnosno izvješća o zdravstvenoj sposobnosti zrakoplovnog osoblja, a koji su jedan od predmeta provjere prilikom nadzora AeMC / AME. U nastavku je dan pregled broja izdanih certifikata/izvješća o zdravstvenoj sposobnosti u 2023. godini.

Tablica 4: Pregled broja izdanih certifikata/izvješća o zdravstvenoj sposobnosti

VRSTA CERTIFIKATA/IZVJEŠĆA O ZDRAVSTVENOJ SPOSOBNOSTI	UKUPNO
Kategorija 1	929
Kategorija 2	703
LAPL	907
Medicinski izvještaj kabinske posade	867
Kategorija 3	405
UKUPNO	3.811

Planira se provedba 11 nadzora AeMC / AME, a predviđeno je i šest uvjetnih nadzora za eventualne izvanredne potrebe.

Odjel tijekom 2024. godine planira završiti implementaciju EMPIC OAS sustava kojeg će koristiti za obavljanje poslova certifikacije i kontinuiranog nadzora ispitivača pilota, organizacija za testiranje razine jezične sposobnosti, zrakoplovno medicinskih ispitivača (AME) i zrakoplovno medicinskih centara (AeMC).

Odjel bespilotnih zrakoplova

Budući da Uredba (EU) 2019/947 koja uređuje operacije dronova na razini Europske Unije ne predviđa nadzor operacija u otvorenoj kategoriji te potaknut iskustvom iz proteklog razdoblja i sve boljom suradnjom s policijskim službenicima u nadzoru operacija bespilotnim zrakoplovima, Odjel je za 2024. godinu promijenio pristup nadzoru operacija u otvorenoj kategoriji na način da će Odjel, u skladu sa svojim resursima, provoditi samo povremeni nadzor i to tipično na događajima koje kroz godinu prepozna kao one na kojima postoji veća vjerojatnost korištenja dronova. Planirano je pet uvjetnih nadzora u otvorenoj kategoriji.

Nadzor operatora u posebnoj kategoriji provoditi će se učestalošću i opsegom temeljenima na procijenjenoj razini rizika koje takve operacije predstavljaju za okolinu u kojoj se provode. U 2024. godini očekuje se značajan porast operatora u posebnoj kategoriji jer 1. siječnja završava prijelazno razdoblje u kojem su dronovi koji ne ispunjavaju propisane tehničke karakteristike mogli letjeti pod uvjetima tzv. „ograničene otvorene kategorije“ pa je za očekivati da će određeni broj operatora takvih dronova ishoditi Odobrenje za rad u posebnoj kategoriji kako bi mogli dalje nesmetano obavljati svoje aktivnosti. Planirano je 10 uvjetnih nadzora u posebnoj kategoriji.

Povećanjem popularnosti dronova i njihovom širokom primjenom, povećava se i interes javnosti za njih. Stoga je za očekivati i povećan broj zrakoplovnih priredaba na kojima će isti biti predstavljani. Stoga je Odjel uključio u plan i nadzor dvije priredbe koje uključuju operacije sustava bespilotnih zrakoplova.

Za ilustraciju veličine nadzirane zajednice, tablica ispod prikazuje trenutni broj subjekata u području bespilotnih zrakoplova, a za napomenuti je da se iskazane brojke mijenjaju na dnevnoj bazi.

Tablica 5: Pregled broja UAS subjekata u nadležnosti Agencije

Vrsta subjekta	Broj subjekata
Registrirani operatori sustava bespilotnih zrakoplova (uključuje operatore u posebnoj kategoriji)	3.105
Operatori sustava bespilotnih zrakoplova u posebnoj kategoriji	11
Osposobljeni udaljeni piloti u potkategoriji A1/A3	5.384
Osposobljeni udaljeni piloti u potkategoriji A2	740

Odsjek SAFA/SACA inspekcija

Godišnji plan i potreban broj inspekcijskih nadzora na stajankama aerodroma u Republici Hrvatskoj temelji se na zajednički usvojenoj sustavnoj koordinaciji (tzv. "System Wide Coordination - SWC") EASA-e odnosno operatora dodijeljenih u nadzor zrakoplovnim vlastima država članica, svrstanih u dvije kategorije, tzv. „Layer 1“ i „Layer 2“ operatori.

Osim na većim aerodromima u Republici Hrvatskoj, Ramp inspekcije će se nastaviti provoditi i na manjim aerodromima uz obalu prema kojima se uglavnom obavljaju nekomercijalne letačke operacije zrakoplovima iz Europske unije i trećih zemalja.

Prema prihvaćenoj EASA-inj metodi izračuna potrebnog broja Ramp inspekcija, Republici Hrvatskoj je dodijeljena provedba 78 inspekcija u kategoriji „Layer 1“ i 27 inspekcija u kategoriji „Layer 2“. Ukupno 105 dodijeljenih Ramp inspekcija za 2024. godinu planira se izvršiti kroz 28 inspekcijskih izlazaka.

3.1.2 Provedba nadzora sigurnosti civilnog zračnog prometa u nadležnosti Sektora aerodroma, usluga u zračnoj plovidbi i upravljanja zračnim prometom

Sektor aerodroma, usluga u zračnoj plovidbi i upravljanja zračnim prometom obavlja poslove kontinuiranog nadzora udovoljavanja propisanim zahtjevima od strane operatora aerodroma/helidroma, pružatelja zemaljskih usluga te ovlaštenih organizacija za stručno osposobljavanje za obavljanje poslova od značaja za sigurnost zračnog prometa na aerodromu, poslove kontinuiranog nadzora udovoljavanja propisanim zahtjevima od strane pružatelja usluga u zračnoj plovidbi te nadzor ekonomske sposobnosti subjekata u civilnom zrakoplovstvu Republike Hrvatske.

U tablici koja slijedi daje se pregled certificiranih subjekata pod nadležnošću Sektora.

Tablica 6: Pregled certificiranih subjekata pod nadležnošću Sektora aerodroma, usluga u zračnoj plovidbi i upravljanja zračnim prometom

Vrsta subjekta	Broj subjekata
Aerodromi sa svjedodžbom aerodroma	9
Aerodromi/helidromi s odobrenjem za uporabu	16 od čega: 15 aerodroma i 1 helidrom
Organizacije za stručno osposobljavanje za obavljanje poslova od značaja za sigurnost zračnog prometa na aerodromu	8
Pružatelj usluga u zračnoj plovidbi	1 od čega: Sjedište Hrvatske kontrole zračne plovidbe d.o.o. Podružnica Zagreb/Lučko Podružnica Split/Brač Podružnica Dubrovnik

Vrsta subjekta	Broj subjekata
	Podružnica Zadar Podružnica Istra/Kvarner Podružnica Osijek
Organizacije za osposobljavanje kontrolora zračnog prometa	2
Ukupno	36

Obzirom na nadležnost i djelokrug rada Sektora, izrađen je Plan nadzora za 2024. godinu dan u Tablici 7.

Tablica 7: Planirani nadzori u 2024. godini za Sektor aerodroma, usluga u zračnoj plovidbi i upravljanja zračnim prometom

Plan nadzora Sektora aerodroma, usluga u zračnoj plovidbi i upravljanja zračnim prometom u 2024. godini			
Unutarnja ustrojstvena jedinica	Subjekt/područje nadzora	Broj nadzora	
		Plan	Uvjetni
Odjel aerodroma	Operatori aerodroma kojima je izdana Svjedodžba aerodroma	14	9
	Operatori aerodroma/helidroma kojima je izdano Odobrenje za uporabu	9	3
	Organizacije za stručno osposobljavanje	3	-
	Pružatelji zemaljskih usluga	-	18
Odjel usluga u zračnoj plovidbi i upravljanja zračnim prometom	HKZP Sjedište	2	2
	Podružnica HKZP - Dubrovnik	2	-
	Podružnice HKZP – Istra/Kvarner (Pula, Lošinj, Rijeka)	2	-
	Podružnica HKZP - Osijek	1	-
	Podružnica HKZP – Split/Brač	2	-
	Podružnica HKZP - Zadar	1	-
	Podružnica HKZP – Zagreb/Lučko	1	1
	Organizacije za osposobljavanje kontrolora zračnog prometa (HKZP)	1	2
	Organizacije za osposobljavanje kontrolora zračnog prometa (HUSK)	1	2
Ukupno		39	37

Plan za 2024. godinu predviđa ukupno 39 nadzora i njime se nastavlja praksa planiranja temeljena ne samo na zahtjevima primjenjivih propisa već i na procjeni rizika nadziranih organizacija. Bitni faktor rizika na kojeg se obraća pozornost je činjenica da pojedini subjekti imaju tijekom zimske sezone značajan pad prometa, tako da će se prije ljetne sezone 2024. godine usmjeriti pozornost na reaktivaciju njihovih usluga, a osobito u aspektu kompetencija osoblja. Temeljem iskustva iz prethodnog razdoblja nadzora, pri planiranju se težište stavilo na područja u kojima su uočeni nedostaci kako bi se racionalizirao ukupni opseg nadzora.

Planom nadzora za 2024. godinu iz područja ATM/ANS obuhvaćen je i nadzor promjena vezanih za implementaciju Provedbene uredbe Komisije (EU) 2017/373, a što će se obaviti tijekom redovnih nadzora. Osobita pažnja će biti posvećena nadzoru sustava upravljanja, kako na aerodromima tako i u HKZP-u. U sklopu redovnih nadzora, dodatno će biti provjereno provođenje korektivnih mjera proizašlih iz dvije standardizacijske inspekcije EASA-e.

Planom nadzora za 2024. godinu predviđeno je i 37 uvjetnih nadzora, i to za područja:

- Aerodroma - eventualno certificiranje i posljedično nadzor novih organizacija; nadzor u slučaju pojave negativnih trendova ustanovljenih analizom Odjela te promjena za koje je identificirana potreba.
- ATM/ANS – ad hoc nadzor temeljem:
  - indikacije o potencijalnoj ugroženosti sigurnosti;
  - obavijesti o promjenama funkcionalnog sustava koje pružatelj usluga u zračnoj plovidbi sukladno Provedbenoj uredbi Komisije (EU) 2017/373 prijavljuje a za koje je odlučeno da će biti predmetom nadzora;
  - zahtjeva za odobrenje promjena u organizaciji za osposobljavanje kontrolora zračnog prometa sukladno Uredbi Komisije (EU) 2015/340 ili promjena kod pružatelja usluga sukladno Provedbenoj uredbi Komisije (EU) 2017/373;
  - utvrđivanja udovoljavanja zahtjevima primjenjivim na osobe prije izdavanja dozvole kontrolora zračnog prometa, ovlaštenja ili posebne ovlasti.

Odjel aerodroma

Primarni zadatak Odjela aerodroma u 2024. godini je provedba kontinuiranog nadzora certificiranih aerodroma i organizacija za stručno osposobljavanje. Nadzor pružatelja zemaljskih usluga provoditi će se u sklopu nadzora operatora aerodroma kroz dio upravljanja postupcima na stajanki te dodatno ukoliko se ukaže potreba. Nadzori pružatelja zemaljskih usluga provesti će se sukladno odredbama Uredbe Komisije (EU) br. 2018/1139. Tijekom planiranih nadzora operatora aerodroma posebna pažnja će se usmjeriti na uspostavljene odnose i obveze između operatora aerodroma i pružatelja zemaljskih usluga, a sve u svrhu održavanja prihvatljive razine sigurnosti na aerodromima. Planiranim nadzorima provesti će se provjera usklađenosti sa zahtjevima proizašlim iz europske i nacionalne regulative.

Uz navedeni nadzor operatora aerodroma Odjel će, sukladno Pravilniku o stručnom osposobljavanju za poslove od značaja za sigurnost zračnog prometa na aerodromu, provoditi nadzor školskih centara u svrhu kontinuiranog nadzora provedbe obuke radnika pružatelja zemaljskih usluga. Na ovaj način će Agencija svoju pozornost usmjeriti na kvalitetu školovanja što će posljedično dovesti do podizanja kvalitete i sigurnosti samih procesa u kojima sudjeluju radnici koji prolaze obuku što potvrđuju iskustva iz prethodnih godina.

Odjel usluga u zračnoj plovidbi i upravljanja zračnim prometom

Odjel usluga u zračnoj plovidbi i upravljanja zračnim prometom provodi poslove certifikacije i nadzora pružatelja usluga u zračnoj plovidbi i organizacija za osposobljavanje kontrolora zračnog prometa. U Republici Hrvatskoj je Hrvatska kontrola zračne plovidbe d.o.o. (u daljnjem tekstu: HKZP) trenutačno jedini certificirani subjekt za pružanje usluga u zračnoj plovidbi.

Isto tako, Odjel provodi kontinuirani nadzor nad certificiranim organizacijama za osposobljavanje kontrolora zračnog prometa i to:

- HKZP (vrste osposobljavanja koje provodi: osnovno osposobljavanje, osposobljavanje za ovlaštenje, osposobljavanje za lokaciju, kontinuirano osposobljavanje, osposobljavanje za praktične instruktore (STD/OTI), osposobljavanje za ocjenjivače), i
- Hrvatsko učilišno središte za kontrolu zračnog prometa – HUSK (vrste osposobljavanja koje provodi: osnovno osposobljavanje, osposobljavanje za praktične instruktore (STD) i osposobljavanje za ocjenjivače).

Plan nadzora za 2024. godinu, temeljen na procjeni rizika, predviđa dva nadzora sjedišta HKZP-a te devet nadzora HKZP podružnica. Uz to su predviđena i tri uvjetna nadzora za izvanredne situacije. Za svaku organizaciju za osposobljavanje kontrolora zračnog prometa planiran je po jedan nadzor te po dva dodatna uvjetna nadzora za slučaj izvanredne situacije.

Također, pružatelj usluga u zračnoj plovidbi i organizacije za osposobljavanje kontrolora zračnog prometa podliježu primjenjivim odredbama Uredbi vezano uz upravljanje promjenama. Promjene funkcionalnog sustava su podložne odobrenju Agencije te temeljem definiranih kriterija iste mogu postati predmetom nadzora.

3.1.3 Provedba nadzora zaštite civilnog zračnog prometa u nadležnosti Ureda zaštite zračnog prometa

Nadzor u području zaštite civilnog zračnog prometa temelji se primarno na mjerama kontrole kvalitete zaštite civilnog zračnog prometa te institutima i ovlastima nadzora sigurnosti određenima člankom 133. Zakona. Mjere kontrole kvalitete zaštite civilnog zračnog prometa predstavljaju postupke procjene usklađenosti primijenjenih mjera zaštite zračnog prometa s Uredbom (EZ) br. 300/2008 o zajedničkim pravilima u području zaštite civilnog zračnog prometa, Provedbenom uredbom Komisije (EU) 2015/1998 o utvrđivanju detaljnih mjera za provedbu zajedničkih osnovnih standarda iz područja zaštite zračnog prometa i Nacionalnim programom zaštite civilnog zračnog prometa.

Od mjera kontrole kvalitete propisanih relevantnim zakonodavnim i provedbenim aktima, audit zaštite, inspekcija zaštite i test zaštite, kao i kombinacija istih, predstavljaju primarna sredstva u funkciji nadzora usklađenosti zrakoplovnih subjekata s propisanim zahtjevima u području zaštite civilnog zračnog prometa.

Subjekti nadzora zaštite zračnog prometa određeni su relevantnim zakonodavstvom Europske unije i Nacionalnim programom zaštite civilnog zračnog prometa, a svrstavaju se u tri kategorije, sukladno vrsti preventivnih mjera zaštite koje primjenjuju, kako slijedi:

Tablica 8: Pregled certificiranih subjekata pod nadležnošću Ureda zaštite zračnog prometa

Vrsta subjekta	Broj subjekata
Operatori aerodroma	36 od čega: 9 - Uredba (EZ) 300/2008 27 - Uredba (EZ) 1254/2009
Operatori zrakoplova	11 od čega: 4 - Uredba (EZ) 300/2008 7 - NPZCZP

Ostali subjekti	29 od čega: 10 – teret i pošta, opskrba zrakoplova Uredba (EZ) 300/2008 1 – pružatelj usluga u zračnoj plovodbi 4 – pružatelj usluga mjera zaštite 14 – osposobljavanje za zaštitu
Ukupno	76

Obzirom na nadležnost i djelokrug rada Ureda, izrađen je Plan nadzora za 2024. godinu dan u Tablici 9.

Tablica 9: Planirani nadzori za 2024. godinu u Uredu zaštite zračnog prometa

Plan nadzora Ureda zaštite zračnog prometa u 2024. godini			
Unutarnja ustrojstvena jedinica	Subjekt/područje nadzora	Broj nadzora	
		Plan	Uvjetni
Ured zaštite zračnog prometa	Mjere kontrole kvalitete zaštite CZP – operatori aerodroma	40	13
	Mjere kontrole kvalitete zaštite CZP – operatori zrakoplova	42	4
	Mjere kontrole kvalitete zaštite CZP – ostali subjekti	12	3
Ukupno		94	20

Operatori aerodroma dijele se u dvije grupe koje će se nadzirati u ovisnosti o opsegu mjera zaštite koje su obvezni primjenjivati, odnosno na aerodrome/zračne luke s punim opsegom preventivnih mjera zaštite i aerodrome koji primjenjuju alternativne mjere zaštite.

U grupu operatora aerodroma koji primjenjuju puni opseg preventivnih mjera zaštite zračnog prometa, uz obavezan stalan nadzor u propisanom ciklusu i intenzitetu, svrstano je devet aerodroma sa statusom međunarodne zračne luke.

Grupu operatora aerodroma koji primjenjuju alternativne mjere zaštite sačinjava 27 aerodroma s Odobrenjem za uporabu. Iz te skupine, tijekom 2024. godine nadzor se planira, sukladno petogodišnjem programu, na aerodromima Zvekovac, Lučko, Sinj i Otočac.

Operatori zrakoplova također se dijele u dvije grupe, u ovisnosti o vrsti i složenosti mjera zaštite koje primjenjuju. Prvu grupu sačinjavaju zračni prijevoznici obveznici izrade programa zaštite nad kojima je obavezan stalan nadzor propisanog ciklusa i intenziteta. Nadzor u ovoj grupi obuhvaća četiri domaća operatora zrakoplova (Croatia Airlines d.d., TRADE AIR d.o.o., ETF Airways d.o.o. i FLY AIR41 AIRWAYS d.o.o.) te strane operatore zrakoplova odnosno zračne prijevoznike koji obavljaju operacije letenja u Republici Hrvatskoj.

Drugu grupu komercijalnih zračnih prijevoznika, nižeg prioriteta u aktivnostima nadzora, sačinjava sedam domaćih operatora zrakoplova koji mjere zaštite civilnog zračnog prometa, adekvatne karakteristikama zrakoplova ($MTOM \leq 5.700$ kg), složenosti operacija (u načelu poslovno zrakoplovstvo, taxi prijevoz) i potencijalnom utjecaju na sustav zaštite, obavljaju temeljem plana odobrenog u sklopu njihovih operativnih priručnika.

Kategorija „Ostali subjekti“ predstavlja subjekte koji su obveznici primjene mjera zaštite u korelaciji s uslugama koje pružaju, a obuhvaća pružatelja usluga u zračnoj plovidbi, organizacije i subjekte zaštite koji obavljaju određene mjere zaštite i osposobljavanje u području zaštite civilnog zrakoplovstva te regulirane agente, poznate pošiljatelje i dobavljače opskrbe zrakoplova/aerodroma koji čine sustav štićenog lanca dostave. Status reguliranog agenta posjeduje sedam pravnih osoba, status poznatog pošiljatelja dvije i status reguliranog dobavljača opskrbe zrakoplova također dvije.

Proces planiranja nadzora obuhvaća procjenu prijetnji civilnom zrakoplovstvu i razine rizika, vrstu, prirodu i opseg operacija, rezultate prethodnih nadzora (Agencije i internih), eventualni utjecaj novih izmjena zakonodavstva, stanje implementacije propisanih zahtjeva kao i druge faktore koji mogu utjecati na učestalost nadzornih aktivnosti. Metodologija procjene usklađenosti s propisanim zahtjevima uglavnom se temelji na neposrednom uvidu u provođenje mjera zaštite s odgovarajućom veličinom uzorka, što također utječe na broj potrebnih nadzora i planiranje.

Plan nadzora za 2024. godinu većinu aktivnosti kontrole kvalitete zaštite zračnog prometa odnosno primjenjivih mjera kontrole kvalitete usmjerava na nadzor svih operatora aerodroma u grupi koja primjenjuje puni opseg mjera zaštite i zračnih prijevoznika u linijskom zračnom prometu. Planirano je obaviti ukupno 94 nadzora/mjera kontrole kvalitete, od kojih 40 u kategoriji operatora aerodroma, 42 u kategoriji operatora zrakoplova i 12 u kategoriji ostalih subjekata. Planom se rezerviraju sredstva i kapaciteti za 20 uvjetnih aktivnosti za potrebe „follow up“ nadzora, nadzora novih subjekata u sustavu zaštite i dodatnih testova zaštite.

3.1.4 Sumarni pregled planiranih nadzora sigurnosti i zaštite civilnog zračnog prometa

U Tablici 10 dan je sumarni pregled nadzora sigurnosti i zaštite civilnog zračnog prometa koje Agencija planira provesti u 2024. godini.

Tablica 10: Sumarni pregled planiranih nadzora Agencije u 2024. godini

Pregled planiranih nadzora Agencije u 2024. godini		
Unutarnja ustrojstvena jedinica	Broj nadzora	
	Plan	Uvjetni
Sektor letačkih operacija, školstva, plovibenosti i licenciranja	317	213
Sektor aerodroma, usluga u zračnoj plovidbi i upravljanja zračnim prometom	39	37
Ured zaštite zračnog prometa	94	20
Ukupno	450	270

3.2 Certificiranje zrakoplovnih subjekata

Sektor letačkih operacija, školstva, plovibenosti i licenciranja će na zahtjev stranaka obavljati poslove certificiranja organizacija, uređaja i zrakoplovnog osoblja vezano za letačke operacije, osposobljavanje i tehničku ispravnost zrakoplova i zrakoplovnih dijelova i to operatora zrakoplova, organizacija za osposobljavanje i organizacija za utvrđivanje zdravstvene sposobnosti zrakoplovnog osoblja, certificiranja uređaja za osposobljavanje koji simuliraju

let (simulatori) te certificiranje organizacija za projektiranje, proizvodnju, vođenje kontinuirane plovidbenosti i održavanje zrakoplova i zrakoplovnih komponenti. Sektor će provoditi i odobravanje operacija sustava bespilotnih zrakoplova u posebnoj kategoriji. Certificirani subjekti i subjekti s Odobrenjima biti će predmet daljnjeg kontinuiranog nadzora Sektora kako bi se osiguralo trajno udovoljavanje primjenjivim propisima, odnosno potvrdila valjanost certifikata i odobrenja koja su im izdana.

Odjel aerodroma će na zahtjev stranaka obavljati poslove certificiranja aerodroma te u suradnji s Odjelom letačkih operacija obavljati poslove registracije i evidencije površina za slijetanje i uzlijetanje zrakoplova. Uz navedeno, Odjel će u 2024. godini pratiti realizaciju postojećih projekata vezanih uz održavanje, dogradnju i gradnju na zračnim lukama. Sukladno najavi, očekuje se pojačana aktivnost i praćenje radova proširenja i izgradnje na ZL Zadar.

U skladu s odredbama Pravilnika o pružanju zemaljskih usluga i Direktivi Vijeća 96/67/EZ, Agencija je tijekom 2023. godine pokrenula izradu i raspisivanje natječaja za odabir drugog pružatelja zemaljskih usluga na zračnim lukama Franjo Tuđman, Split i Dubrovnik. Očekuje se da će postupak odabira drugog pružatelja usluga na navedenim zračnim lukama biti dovršen tijekom 2024. godine.

3.3 Licenciranje zrakoplovnog i zaštitnog osoblja

Agencija postupke licenciranja zrakoplovnog i zaštitnog osoblja te certificiranja ispitivača provodi temeljem zahtjeva stranaka.

Odjel licenciranja će u 2024. godini nastaviti s redovitim poslovima provođenja teorijskih ispita za stjecanje dozvola i ovlaštenja pilota, dozvola osoblja za održavanje zrakoplova i dispečera leta/operativnog kontrolora zračnog prometa. Odjel planira i izradu novih ispitnih pitanja i to prije svega za stjecanje dozvola privatnih pilota aviona i pilota sportsko-rekreativnih zrakoplova. Za te potrebe Odjel će koristiti i resurse drugih odjela Agencije kako bi se postigla što veća kvaliteta ispitnih pitanja. Za provođenje teorijskih ispita, Odjel će započeti s upotrebom novog software-a za provođenje ispita koji omogućava obradu većeg broja ispita, a što će omogućiti održavanje većeg broja ispitnih rokova tijekom godine. U planu je održavanje sedam ispitnih rokova za stjecanje dozvola pilota aviona i helikoptera, četiri ispitna roka za stjecanje dozvole pilota jedrilice, tri ispitna roka za stjecanje dozvole sportsko-rekreativnog zrakoplova te pet ispitnih rokova za stjecanje dozvole osoblja za održavanje zrakoplova.

Odsjek zrakoplovne medicine obavljat će poslove medicinske certifikacije zrakoplovnog osoblja te certifikaciju i nadzor zrakoplovno-medicinskih centara (AeMC) i zrakoplovno-medicinskih ispitivača (AME).

Ured zaštite zračnog prometa provoditi će certifikaciju zaštitnog osoblja odnosno formalno ocjenjivanje i potvrđivanje uspješno završenog osposobljavanja i stjecanja potrebnih kompetencija zaštitnog osoblja. Godina 2023. obilježena je visokom razinom fluktuacije certificiranog zaštitnog osoblja te posljedično i potrebom za prilagođavanje dinamike ispitnih rokova (održano pet ispitnih rokova). Tijekom 2024. godine Ured planira održati šest ispitnih rokova za koje se ocjenjuje da će zadovoljiti potrebe industrije. Dodatno, kao oblik pomoći subjektima zaštite, termini ispitnih rokova prilagođavat će se dinamici osposobljavanja koju subjekti zaštite mogu ostvariti.

Sada već tradicionalna praksa omogućavanja polaganja ispita za udaljene pilote bespilotnih zrakoplova u potkategoriji A2 na više lokacija u Republici Hrvatskoj nailazi na velik odaziv pa će se ista nastaviti i u 2024. godini.

3.4 Posebni poslovi u području zaštite civilnog zračnog prometa

U području zaštite civilnog zračnog prometa, pored kontrole kvalitete zaštite civilnog zračnog prometa i certificiranja zaštitnog osoblja, Agencija provodi aktivnosti na implementaciji Nacionalnog programa zaštite civilnog zračnog

prometa, aktivnosti vezane uz kibernetičku sigurnost u domeni zaštite civilnog zračnog prometa te kontinuirano procjenjuje prijetnje civilnom zračnom prometu.

Nacionalni program zaštite civilnog zračnog prometa

Nacionalni program zaštite civilnog zračnog prometa temeljni je dokument kojim se propisuju detaljne mjere zaštite civilnog zračnog prometa i odgovornosti za provedbu istih, koji se kontinuirano usklađuje s izmjenama europskog zakonodavstva te standarda i preporučene prakse na globalnoj razini. Tijekom 2024. godine, obavit će se usklađivanja Nacionalnog programa zaštite civilnog zračnog prometa i inicirati donošenje revizije u skladu s izmjenama međunarodnih standarda, a primarno EU zakonodavstva u području zaštite civilnog zračnog prometa.

Kibernetička sigurnost

Provedbenom uredbom Komisije (EU) 2019/1583 utvrđeni su detaljni zahtjevi iz područja kibernetičke sigurnosti u domeni zaštite civilnog zračnog prometa. Mjere kibernetičke zaštite uspostavila su 24 subjekta, od čega osam operatora aerodroma, četiri operatora zrakoplova, šest reguliranih agenata, dva poznata pošiljatelja, dva regulirana dobavljača i dva pružatelja usluga zaštitnog pregleda. Tijekom 2024. godine aktivnosti nadzora mjera kibernetičke zaštite provodit će se u okviru redovnih/planiranih mjera kontrole kvalitete u području zaštite aerodroma, zrakoplova i ostalih subjekata. Posebne aktivnosti provodit će se u cilju implementacije zahtjeva utvrđenih tzv. NIS 2 Direktivom, odnosno prijedlogom Zakona o kibernetičkoj sigurnosti te tzv. Part-IS setom zahtjeva koji proizlaze iz Uredbi Europske unije, primjenjivim na civilni zračni promet.

Procjena prijetnji civilnom zračnom prometu

Kontinuirana procjena prijetnji civilnom zračnom prometu provodi se u cilju donošenja adekvatnih mjera reakcije ili prilagodbe mjera zaštite na izmijenjenu razinu prijetnji ili nove pojave oblike prijetnji. Tijekom 2024. godine u koordinaciji Ureda održavat će se redoviti sastanci ili usmene konzultacije radne grupe za procjenu prijetnji (TAWG), odnosno uključenih nadležnih tijela i subjekta zaštite, sukladno propisanom intenzitetu.

3.5 Upravljanje sigurnosnim rizicima

Upravljanje sigurnosnim rizicima ključna je komponenta sustava upravljanja sigurnošću (SMS) Agencije, a uključuje postupke vezane uz identifikaciju opasnosti, procjenu sigurnosnog rizika, ublažavanje sigurnosnog rizika i prihvaćanje rizika. Upravljanje sigurnosnim rizicima je kontinuirana aktivnost u zrakoplovstvu.

U sklopu sustava upravljanja sigurnošću kontinuirano se provode procesi koji uključuju aktivnosti vezane uz sustavno prikupljanje i obradu izvješća o događajima vezanima za sigurnost zračnog prometa, analizu izvješća, obradu informacija i statističko praćenje, identifikaciju opasnosti te pripremu periodičkih izvješća o sigurnosti koja se predstavljaju pred Odborom za sigurnost Agencije (Safety Board) i Povjerenstvom za upravljanje sigurnošću zračnog prometa. Periodičkim izvješćima o sigurnosti prate se trendovi kretanja pokazatelja performanse sigurnosti prema kategorijama i razinama definiranim u Nacionalnom programu sigurnosti u zračnom prometu (u daljnjem tekstu: Program sigurnosti). Značajnija odstupanja se detaljnije analiziraju i u slučaju prepoznavanja opasnosti i zajedničkih sustavnih uzroka poduzimaju se aktivnosti usmjerene na ublažavanje i kontrolu rizika.

I tijekom 2024. godine Agencija će nastaviti održavati redovite sastanke Odbora za sigurnost Agencije koji na strateškoj razini analizira periodična izvješća o sigurnosti zračnog prometa, prati performanse sigurnosti, identificira nove opasnosti, definira prioritete i osigurava provedbu aktivnosti za kontrolu i ublaživanje rizika.

U skladu sa zahtjevima koji uređuju sustav upravljanja nadležnih tijela, Agencija će tijekom 2024. nastaviti kontinuirano provoditi proces identifikacije i kontrole internih rizika koji bi mogli utjecati na procese i sposobnosti Agencije u provođenju aktivnosti iz njene nadležnosti. Sve identificirane opasnosti će se sustavno i proaktivno

analizirati kroz Registar rizika (*Hazard Log*) uzimajući u obzir ljudske faktore i organizacijske čimbenike Agencije, ključne procese, interno i vanjsko okruženje i točke suradnje, promjene itd. Provedba aktivnosti za kontrolu i ublažavanje rizika te praćenje njihove efektivnosti će se kontinuirano i sustavno pratiti kroz svakodnevni rad Ureda upravljanja kvalitetom i sigurnosti zračnog prometa i sastanke Odbora za sigurnost Agencije.

Predstavnici Agencije će tijekom 2024. godine nastaviti aktivno sudjelovati u radu EASA radne grupe za područje sustava upravljanja sigurnošću (SM TeB) koja je dio savjetodavne strukture EASA-e i koja se bavi rješavanjem pitanja provedbe SSP-a i EPAS-a, kao i u radu Mreže analitičara EASA-e te kontinuirano razmjenjivati informacije o sigurnosti s EASA-om i ostalim državama članicama u cilju osiguranja adekvatne analize podataka o sigurnosti na europskoj razini.

U skladu sa Sporazumom o suradnji Agencije i Agencije za istraživanje nesreća u zračnom, pomorskom i željezničkom prometu, Agencija će i tijekom 2024. godine nastaviti administrirati podatke o događajima u Nacionalnoj bazi podataka koja je dio ECCAIRS2 sustava uključujući validaciju i obradu inicijalnog izvješća, reviziju podataka, procjenu rizika sukladno zahtjevima europske sheme klasifikacije rizika, procjenu i prihvaćanje preliminarne i završne analize (kada je primjenjivo) te praćenje provedbe dogovorenih korektivnih mjera. U cilju osiguravanja potpunosti obveznih podatkovnih polja, ali i brže i pouzdanije obrade događaja u ECCAIRS2 bazi, početkom 2024. godine planira se uspostaviti referentna baza zrakoplova što će omogućiti automatsko popunjavanje podataka o zrakoplovima registriranim u Republici Hrvatskoj prilikom samog procesa izvješćivanja putem ECCAIRS2 portala, a i kasnije prilikom ažuriranja podataka od strane nadležnih tijela (HACZ i AIN).

U suradnji s EASA-om i nadležnim zrakoplovnim tijelima drugih država članica Agencija će nastaviti rad na razvoju novog alata za statističku obradu i praćenje indikatora performanse sigurnosti.

U skladu s obvezama koje proizlaze iz Plana sigurnosti u zračnom prometu Agencija će tijekom 2024. godine ažurirati Zrakoplovne sigurnosne informacije (ASIL) kojima se osigurava provedba preporuka europskih akcijskih planova za smanjenje rizika vezanih uz zrakoplovnu sigurnost.

Provedba Nacionalnog programa sigurnosti u zračnom prometu

Program sigurnosti je dokument na razini države koji opisuje regulatorne zahtjeve i aktivnosti koje prepoznati subjekti poduzimaju u cilju održavanja i unaprjeđenja sigurnosti u zračnom prometu, a razvijen je u skladu sa standardima Organizacije međunarodnog civilnog zrakoplovstva (ICAO) i odgovarajućim EU propisima.

Temeljem zahtjeva iz Uredbe (EU) 2018/1139, države članice su dužne pored nacionalnog programa sigurnosti, izraditi i objaviti i adekvatan plan sigurnosti u kojem se opisuju konkretne mjere koje država članica namjerava poduzeti radi ublažavanja glavnih rizika koji utječu na nacionalni sustav sigurnosti civilnog zrakoplovstva, a mora između ostalog prepoznati i relevantne rizike i mjere navedene u Europskom planu za sigurnost zračnog prometa. Plan sigurnosti obvezuje sve dionike (nadležna tijela, operatore zrakoplova, operatore aerodroma, pružatelja usluga u zračnoj plovidbi) za provedbu mjera u definiranim rokovima. S tim u svezi Agencija, a posebice SSP Radna grupa Agencije će tijekom 2024. godine nastaviti poduzimati sve radnje u svrhu osiguranja provedbe i praćenja implementacije aktivnosti iz nadležnosti Agencije te periodički preispitivati učinkovitost poduzetih mjera. Rad Agencije će biti usmjeren na nastavak aktivnosti promocije kulture sigurnosti, ICAO/EASA smjernica i dobre prakse, organiziranje tematskih radionica s ciljem podizanja kompetencija zrakoplovnog osoblja, unaprjeđenje suradnje i razmjene informacija s drugim nadležnim tijelima, osiguranje učinkovitog funkcioniranja sustava upravljanja sigurnošću u zrakoplovnoj industriji, osiguranje aktivne podrške zrakoplovnim subjektima u operativnoj primjeni utvrđenih zahtjeva vezanih uz kibernetičku sigurnost, organizirati tematske sastanke s ciljem provođenja zajedničke analize događaja koji uključuju civilne i vojne zrakoplove te praćenje djelotvornosti poduzetih radnji u svrhu kontrole rizika i poboljšanja sigurnosti.

Agencija će nastaviti rad na podizanju učinkovitosti nacionalnog sustava upravljanja sigurnošću sukladno preporukama sa zadnjeg nadzora EASA-e u području sustava upravljanja i SSP/SMS te nastaviti obavljati stručne poslove vezane za sustav izvješćivanja o događajima povezanim sa sigurnošću u zračnom prometu, statistički pratiti trendove sigurnosti, pripremati periodička izvješća o sigurnosti te koordinirati i pratiti provedbu zadataka koje Povjerenstvo dodijeli Agenciji.

U sklopu obveze praćenja i implementacije ICAO Standarda, Agencija tijekom 2024. godine planira provesti procjenu stanja temeljenu na performansama i razinama zrelosti uspostavljenog SSP/SMS sustava koja proizlazi iz obveza ICAO SSPIA (*State Safety Programme Implementation Assessment*) projekta. Popunjene liste provjere (PQ) Agencija će dostaviti Ministarstvu na dopunu i unos u ICAO USOAP CMA alat. Rezultati procjene biti će predstavljeni i članovima Povjerenstva u cilju definiranja preporuka i mjera za unaprjeđenje sustava.

3.6 Promocija sigurnosti i unaprjeđenja zrakoplovne kulture

Promocija sigurnosti jedan je od četiri osnovna temelja sustava upravljanja sigurnošću. Kroz razmjenu sigurnosnih informacija i promociju pozitivnih primjera iz prakse kod svih učesnika u civilnom zrakoplovstvu podiže se sveukupna razina svijesti o sigurnosti i stvara pozitivna kultura sigurnosti pa će tako Agencija i tijekom 2024. godine nastaviti raditi na provedbi aktivnosti promocije sigurnosti i unaprjeđenja zrakoplovne kulture koje proizlaze iz Plana sigurnosti u zračnom prometu.

Aktivnosti Agencije će biti usmjerene na promociju sustavnih i operativnih sigurnosnih pitanja u svim domenama zrakoplovstva. Nastavit će se promocija sustava izvješćivanja o događajima povezanim sa sigurnošću te aktivnosti usmjerene prema poticanju izvješćivanja i provođenja analiza o sigurnosti s posebnim naglaskom na zajednicu generalnog zrakoplovstva. Također, aktivnosti će se usmjeriti i na bolje razumijevanje načela kulture pravičnosti, promociju novih zahtjeva i tehnologija, podizanje svijesti o najvažnijim rizicima iz područja zrakoplovne medicine, promociju kulture zaštite na svim razinama, itd.

Sudjelovanjima na međunarodnim sastancima i radionicama Agencija će aktivno pratiti teme vezane uz prevenciju pojedinih rizika, poduzimati odgovarajuće mjere te raditi na unaprjeđenju kulture sigurnosti kroz kontinuiranu distribuciju relevantnih informacija prema zrakoplovnoj industriji. Isto tako, Agencija će nastaviti pratiti rad Mreže za promociju sigurnosti EASA-e (SPN – Safety Promotion Network), koja za cilj ima poboljšati sigurnost zrakoplovstva u Europi pružanjem okvira za suradnju u pogledu aktivnosti promocije sigurnosti u svim državama članicama.

3.6.1 Komunikacija sa zrakoplovnom zajednicom / zrakoplovnim subjektima

Težišno područje komunikacije sa zrakoplovnom zajednicom/zrakoplovnim subjektima tijekom 2024. godine, biti će jednim dijelom implementirano kroz Program promocije sigurnosti kao jednu od osnovnih komponenata Nacionalnog programa sigurnosti dok će drugim dijelom pratiti sve važnije projekte Agencije i biti u potpori ostvarivanja zadanih ciljeva. Temeljni ciljevi komunikacije sa zrakoplovnom zajednicom su podizanje razine znanja, stručnosti i kulture sigurnosti u civilnom zrakoplovstvu Republike Hrvatske.

Ostvarenje komunikacijskih ciljeva provesti će se skupom aktivnosti i mjera koje obuhvaćaju:

- aktivnosti vezane uz pregled plovidbenosti većeg broja sportsko rekreativnih zrakoplova na terenu uz organizaciju radionica na licu mjesta, a kao novost planiraju se i ciljane radionice (prema tipu letjelice);
- promotivni materijali na hrvatskim zračnim lukama s ciljem informiranja putnika o njihovim pravima i odgovornostima u zračnom prometu, pravilima nošenja opasne robe u putničkoj prtljazi i slično;

- uključivanje zainteresirane stručne javnosti u raspravu oko nacрта prijedloga podzakonskih propisa u području zrakoplovstva;
- promoviranje važnosti kulture pravičnosti (*just culture*) kao i sustava izvješćivanja o događajima vezanim za sigurnost i zaštitu zračnog prometa;
- organizacija okruglog stola na temu “kulture pravičnosti”;
- promoviranje *on-line* polaganja ispita za udaljene pilote bespilotnih zrakoplova kroz kampanje putem društvenih mreža;
- angažman na različitim društvenim web forumima i portalima s temama posvećenim tematici upravljanja bespilotnim zrakoplovima i sigurnosti letačkih operacija;
- promociju *Global Reporting Format* izvješćivanja o stanju uzletno-sletnih staza;
- organiziranje kampanje za promociju sigurnosti u pred/post letačkoj sezoni o najvažnijim sigurnosnim temama i rizicima koji se odnose na sektor generalnog zrakoplovstva;
- izrada promotivnog video materijala za putnike generalnog zrakoplovstva na temu komercijalnog letenja s operatorom koji nema svjedodžbu zračnog prijevoznika (AOC);
- promocija zdravlja i sigurnosti pilota u AME/AeMC centrima (plakati).

Stručni skupovi

Agencija je javna ustanova nadležna za stručne poslove vezane uz civilno zrakoplovstvo. Stručno usavršavanje i edukacija svih subjekata u civilnom zrakoplovstvu jedna je od njezinih važnih aktivnosti. Stoga su sve ustrojstvene jedinice u sklopu Agencije aktivno angažirane na organizaciji i provedbi stručnih skupova za zrakoplovnu zajednicu.

Stručni skupovi imaju razvojnu, edukacijsku i promocijsku ulogu za razvoj civilnog zrakoplovstva i sigurnost zračnog prometa. Agencija ih organizira samostalno ili u suradnji sa zainteresiranim stranama u skladu s unaprijed utvrđenim planovima kao i ad-hoc povodom odgovarajućih događaja važnih za civilno zrakoplovstvo. Agencija planira tijekom 2024. godine organizirati ukupno 28 stručnih skupova iz različitih domena civilnog zrakoplovstva. Detaljni plan tema i rasporeda održavanja stručnih skupova dan je u Prilogu 5. ovoga Programa.

Od stručnih skupova međunarodnog karaktera za istaknuti je da će Odsjek zrakoplovne medicine u travnju 2024. godine biti domaćin sastanka „European Aero-Medical Assessor Council“(EAMC), koji će se održati u Splitu. Sastanku će prisustvovati svi medicinski procjenitelji nadležnih zrakoplovnih vlasti zemalja članica Europskog gospodarskog prostora te medicinski procjenitelji iz susjednih zemalja. Isto tako, krajem godine Odsjek će organizirati godišnju obuku za obnavljanje znanja iz zrakoplovne medicine (AME Refresher Training) za liječnike i psihologe uključene u zrakoplovno-medicinsku certifikaciju zrakoplovnog osoblja. Obuka će imati međunarodni karakter te se očekuje prisustvo velikog broja liječnika, zrakoplovno-medicinskih ispitivača kao i psihologa iz zemalja u okruženju. Isto tako, Agencija planira organizirati regionalni forum na koji će pozvati nadležne zrakoplovne vlasti iz našeg okruženja, ali i šire, sa svrhom jačanja suradnje, razmjenom iskustava oko organizacijskih pitanja te rasprava o izazovima s kojima se zrakoplovne vlasti suočavaju u okviru globalnog zrakoplovstva.

Podrška zrakoplovnoj zajednici / zrakoplovnim subjektima

Agencija će nastaviti s organiziranim grupnim pregledima za produženje plovidbenosti više zrakoplova na istoj lokaciji čime se bitno smanjuju troškovi vlasnicima zrakoplova. Također, termini organiziranog grupnog pregleda za produženje plovidbenosti zrakoplova koristit će se i za organizaciju radionica u vezi aktualnih tema iz domene plovidbenosti. Na taj način se dodatno smanjuju troškovi zrakoplovnoj zajednici (odlazak na radionicu u Zagreb), a povećava se broj sudionika na radionicama što pridonosi boljem razumijevanju novih propisa i praksi među zrakoplovnom zajednicom, a time i povećanju ukupne razine sigurnosti.

3.7 Rad na izradi nacrtu prijedloga podzakonskih propisa

U skladu sa svojom nadležnošću, Agencija priprema nacрте prijedloga podzakonskih propisa u cilju usklađenja nacionalnih propisa sa EU legislativom kojom je reguliran civilni zračni promet. Osim navedenog, Agencija prati i druge regulatorne promjene kao i sigurnosne standarde te potrebe zrakoplovne industrije temeljem čega procjenjuje potrebu izmjena i/ili dopuna postojećih odnosno donošenja novih propisa ili ratifikacije međunarodnih konvencija.

Agencija primjenom internih procedura osigurava sustavno praćenje novih europskih propisa kroz aktivan rad tijekom zakonodavnih postupaka u okviru nadležnih institucija Europske unije (Vijeće EU, Europska komisija, EASA). Nakon objave propisa u Službenom listu EU, provodi se daljnja analiza kako bi se utvrdila potreba za regulatornim aktivnostima (o čemu se obavještava i resorno Ministarstvo i Ministarstvo vanjskih i europskih poslova) i prilagodili interni procesi. Rezultati analize dostavljaju se i resornom Ministarstvu radi unošenja u IKOS bazu i informiranja Ministarstva vanjskih i europskih poslova. Ukoliko regulatorne promjene unutar civilnog zrakoplovstva zahtijevaju promjenu propisa koji nije u nadležnosti Agencije i resornog Ministarstva, Agencija pravovremeno o tome obavještava druga nadležna javna tijela, kao što je primjerice slučaj s obveznim osiguranjima u prometu.

3.7.1 Sudjelovanje u izradi nacrtu prijedloga novog Zakona o zračnom prometu

Tijekom posljednjih deset godina donesen je niz europskih propisa kojima se mijenjaju ne samo postojeći sigurnosni standardi već se uvode i nova pravila vezana za bespilotne zrakoplove, poslovanje zračnih prijevoznika, prometna prava i ekološke standarde primjenjive na zrakoplovstvo. Iz navedenih razloga prije nekoliko godina prepoznata je potreba temeljitih izmjena Zakona koje zbog opsega potrebnih promjena mogu biti provedene samo u obliku novog Zakona o zračnom prometu.

Agencija je tijekom 2020. i 2021. godine sudjelovala u radu Povjerenstva za izradu prijedloga novog Zakona te u okviru planiranih izmjena provela analizu postojećih zakonskih odredbi i izradila nacrt većeg dijela potrebnih novih odredbi Zakona. S obzirom da je nacrt novoga Zakona o zračnom prometu predviđen Planom zakonodavnih aktivnosti za 2024. godinu, Agencija planira nastaviti rad na navedenom nacrtu, za čiju uspješnu finalizaciju je nužno uključiti i druga zainteresirana središnja tijela državne uprave čiji je doprinos u određenim pitanjima nužan.

3.7.2 Pravilnici i ostale regulatorne aktivnosti

U skladu sa svojim djelokrugom rada, a s obzirom na potrebe zrakoplovne zajednice i stupanje na snagu novih europskih propisa koji uređuju pitanja dosad regulirana nacionalnim zakonodavstvom, Agencija planira u 2024. godini raditi na izradi nacrtu sljedećih pravilnika (nazivi pravilnika ne moraju nužno biti identični):

1. Pravilnik o letenju zrakoplova
2. Pravilnik o uvjetima i načinu prijevoza opasnih roba zrakom
3. Pravilnik o uvjetima i načinu upotrebe ovjesne jedrilice, parajedrilice, padobrana s pogonom i jedrilice prazne mase do 80/100 kg
4. Pravilnik o uvjetima i načinu stjecanja, izdavanja, obnavljanja i produžavanja dozvole i ovlaštenja zrakoplovnom osoblju za pripremu, otpremu i praćenje leta
5. Pravilnik o izdavanju svjedodžbe aerodroma i odobrenja za uporabu aerodroma
6. Pravilnik o naknadama zračnih luka

Osim aktivnosti na izradi prijedloga pravilnika, Agencija će prema potrebi izdavati i naredbe o zrakoplovnoj sigurnosti (ASO) odnosno zrakoplovne sigurnosne informacije (ASIL), sukladno odredbama Zakona.

U cilju kontinuiranog udovoljavanja međunarodnim standardima koje donosi ICAO, a i zbog kvalitetne pripreme nužnih regulatornih promjena, Agencija će nastaviti pratiti i analizirati ICAO državna pisma (*ICAO State Letters*).

3.8 Ekonomska regulacija u zračnom prometu

Agencija obavlja poslove ekonomske regulacije u području civilnog zračnog prometa, a koji obuhvaćaju:

- Utvrđivanje jediničnih cijena rutnih i terminalnih naknada;
- Odobravanje cjenika naknada zračnih luka i visine naknade za zaštitni pregled;
- Nadzor ekonomske sposobnosti subjekata u civilnom zrakoplovstvu Republike Hrvatske.

3.8.1 Utvrđivanje jediničnih cijena rutnih i terminalnih naknada

Sukladno odredbama Pravilnika o utvrđivanju rutnih i terminalnih naknada, Agencija utvrđuje jedinične cijene rutnih i terminalnih naknada za naplatne zone u Republici Hrvatskoj, u skladu s EUROCONTROL-ovim Sustavom rutnih naknada i odgovarajućim EU propisima.

Tijekom 2023. godine, Agencija je u propisanom postupku utvrdila prijedlog jedinstvene konačne baze troškova i konačnu jediničnu cijenu rutnih i terminalnih naknada Republike Hrvatske za 2024. godinu te iste uputila u daljnji postupak donošenja pred Proširenim odborom za rutne naknade EUROCONTROL-a. Po njihovom donošenju, jedinične cijene rutnih i terminalnih naknada biti će objavljene na način uobičajen u zračnom prometu putem Zbornika zrakoplovnih informacija Republike Hrvatske i EUROCONTROL-ovih okružnica.

3.8.2 Odobravanje cjenika i naknada zračnih luka

Agencija temeljem članka 42. Zakona odobrava cjenike naknada zračnih luka, kao i njihove izmjene. Sustav nadzora nad naknadama zračnih luka uspostavljen je od strane ICAO-a te je postao obvezujući za sve države članice Europske unije Direktivom 2009/12/EZ Europskoga parlamenta i Vijeća od 11. ožujka 2009. o naknadama zračnih luka. Navedena Direktiva transponirana je u hrvatski pravni sustav Pravilnikom o naknadama zračnih luka koji se temeljem članka 42. stavka 2. Zakona primjenjuje na odgovarajući način na sve zračne luke u Republici Hrvatskoj.

Pojam naknada zračnih luka odnosi se na davanje koje se naplaćuje u korist upravnog tijela zračne luke i koje plaćaju korisnici zračnih luka za korištenje objekata, sredstava, uređaja i usluga koje isključivo pruža tijelo zračne luke i koje se odnose na slijetanje, uzlijetanje, sustave rasvjete, boravak parkiranog zrakoplova te skrb o putnicima i prtljazi. Takve naknade, odnosno cjenici (ili njihov dio), podložni su odobrenju Agencije kao i pripadajuće poticajne mjere. Cilj ovakvog regulatornog okvira jest osigurati transparentnost poslovanja i naplatu stvarnih troškova te spriječiti diskriminaciju pojedinih korisnika zračnih luka kroz redovan sustav konzultacija s korisnicima zračne luke i nadzor Agencije putem odobravanja cjenika. Iz istog razloga, a sukladno člancima 42. i 120. Zakona, naknadu koja se naplaćuje radi provođenja zaštitnog pregleda putnika i njihove ručne prtljage te predane putničke prtljage također odobrava Agencija.

3.8.3 Nadzor ekonomske sposobnosti subjekata u civilnom zrakoplovstvu Republike Hrvatske

Operatori aerodroma

Na osnovu Pravilnika o izdavanju svjedodžbe aerodroma i odobrenja za uporabu aerodroma i Uredbe Komisije (EU) br. 139/2014, utvrđuje se potreba procjenjivanja financijskog položaja operatora aerodroma u okviru izdavanja i redovitog nadzora imatelja svjedodžbe aerodroma. Navedenim Pravilnikom i Uredbom propisano je da operator aerodroma dokazuje svoju ekonomsku sposobnost dostavljanjem potrebne financijske dokumentacije tj. dokaza o ekonomskoj sposobnosti prilikom certifikacije te potom kontinuirano za svaku prethodnu kalendarsku godinu. Pregled financijskih izvješća uključuje i pregled planova poslovanja za buduće razdoblje u kojem se glavni naglasak stavlja na kontinuitet poslovanja i financijsku sposobnost u području sigurnosti operacija na aerodromima.

Zračni prijevoznici

U skladu sa zahtjevima Uredbe (EZ) br. 1008/2008 o zajedničkim pravilima za obavljanje zračnog prijevoza u Zajednici, Agencija je ovlaštena utvrđivati financijski položaj zračnih prijevoznika. Agencija je gore navedeni EU propis razradila internim dokumentom „Postupak za izdavanje, kontinuirano praćenje valjanosti, privremeno oduzimanje ili trajno oduzimanje Operativne Licencije“ kojim se utvrđuju procedure procjenjivanja financijskog položaja ovisno o tipu operativne licencije. Postupak razrađuje prikupljanje specifične dokumentacije koja obuhvaća financijska izvješća, izvještaje o bonitetu, planove poslovanja i drugu propisanu dokumentaciju zračnog prijevoznika koja služi provjeri ispunjenja uvjeta financijske sposobnosti u trenutku izdavanja i tijekom kontinuiranog praćenja valjanosti operativne licencije. Isto tako predviđene radnje obuhvaćaju i možebitne promjene tijekom rada operatora (tehničke i financijske) kao i slučajeve privremenog ili trajnog oduzimanja operativne licencije.

Za svakog operatora zrakoplova procjenjuje se financijski položaj radi utvrđivanja financijske sposobnosti udovoljavanja tekućim i eventualnim budućim zahtjevima iz područja sigurnosti operacija. Primjenjuje se individualni pristup, jer se vrsta i obim operacija znatno razlikuje od operatora do operatora.

3.9 Odobranje letova

Temeljem Zakona, Agencija odobrava komercijalni međunarodni linijski i povremeni zračni prijevoz zračnih prijevoznika iz trećih zemalja kao i obavljanje određenih letačkih operacija i aktivnosti za koje je potrebno odobrenje Agencije. Poslove izdavanja odobrenja po zahtjevu stranaka provodi Odsjek odobravanja letova imajući u vidu odredbe primjenjivih međunarodnih ugovora i drugih međunarodnih akata kojima se uređuje sigurno i uredno pružanje usluga zračnog prijevoza, EU propisa, Zakona te propisa donesenih na temelju Zakona.

Kada postupak odobravanja to zahtjeva, Odsjek surađuje s ostalim unutarnjim ustrojstvenim jedinicama Agencije radi pribavljanja stručnog mišljenja i dodatne evaluacije. Također, od resornog Ministarstva, tijela nadležnog za osiguravanje pravilne primjene međunarodnih ugovora, Odsjek pribavlja prethodno mišljenje, obavlja konzultacije te upućuje pitanja vezana za uspostavljanje i pružanje usluga zračnog prijevoza koja proizlaze iz dvostranih i mnogostranih ugovora. Kada je neophodno, Odsjek surađuje s EASA-om oko eventualnih nejasnoća i pitanja koja proizlažu tijekom postupanja po zahtjevima operatora iz trećih zemalja.

Odobrenja za obavljanje komercijalnog zračnog prijevoza zračnim prijevoznicima iz trećih zemalja

Prometna prava za obavljanje usluga u linijskom zračnom prijevozu odobravati će se operativnim i marketinškim zračnim prijevoznicima trećih zemalja posebno za zimsko te posebno za ljetno IATA prometno razdoblje kada je za očekivati povećanje broja zahtjeva.

Prometna prava za obavljanje usluga u povremenom zračnom prijevozu odobravat će se za pojedinačni let ili seriju letova u skladu sa sklopljenim ugovorom o prijevozu između naručitelja prijevoza i zračnog prijevoznika. Temeljem postojećih primjenjivih odredaba koje omogućavaju izdavanje grupnog odobrenja („*block permit*“) inozemnim zračnim prijevoznicima, odobravati će se prometna prava za više letova unutar određenog vremenskog razdoblja kako je dogovoreno s pojedinom državom i uz uvjet uzajamnosti. Uz uspostavu grupnih odobrenja, očekuje se u 2024. godini porast zahtjeva za odobravanjem poslovnih, *ad-hoc* čarter te taksi letova tijekom ljetnih mjeseci. Isto tako, očekivane su i ponavljajuće serije letova u svrhu prijevoza putnika u organizaciji turističkih agencija (paket aranžmani) i prijevoza robe (*cargo*) te pojedinačni letovi za posebne događaje sportskog, kulturnog, profesionalnog i drugog karaktera.

Odobravat će se prijevoz opasne robe zrakom zračnim prijevoznicima iz trećih zemalja sukladno primjenjivim propisima te prijevoz opasne robe zabranjene za prijevoz zrakom u normalnim okolnostima na temelju prethodno ishoda izuzeća ili odobrenja od strane nadležnog inspektora za opasne robe.

Također, Odsjek će postupati sukladno primjenjivoj Uredbi koja se odnosi na mjere ograničavanja s obzirom na djelovanja Rusije kojima se destabilizira stanje u Ukrajini i nastaviti provoditi određene mjere propisane istom.

Dodatno radno opterećenje očekuje se tijekom ljetnih mjeseci zbog potrebe zračnih prijevoznika za uzimanjem u zakup zrakoplova s posadom (*wet lease-in*) i uvođenja istih u već izdana odobrenja.

Odobrenja za letačke operacije i aktivnosti za koje je potrebno odobrenje

Odsjek će izdavati odobrenja za izvan aerodromsko slijetanje i uzlijetanje helikoptera u svrhu nekomercijalnih operacija, komercijalnog prijevoza putnika kao i za potrebe obavljanja specijaliziranih operacija (radova iz zraka) te voditi evidenciju dostavljenih obavijesti o obavljenim letačkim operacijama nakon isteka valjanosti odobrenja koji podaci se uzimaju u obzir prilikom evaluacije možebitnih novih zahtjeva operatora radi eventualnih ograničenja koja se mogu navesti u odobrenju.

Odobrenja za izvan aerodromska slijetanja i uzlijetanja zrakoplova izdavati će se iznimno za nekomercijalne operacije na kopnenim i vodenim površinama te za potrebe komercijalnih specijaliziranih operacija (radova iz zraka). Obzirom na značajan porast takvih zahtjeva tijekom prethodne godine, Agencija će u 2024. i ubuduće primjenjivati strože kriterije prilikom obrade zahtjeva za odobravanjem nekomercijalnih operacija, a što će se prvenstveno odnositi na obrazloženje opravdanosti potrebe i raspoloživost drugih vidova transporta prema čemu će se donositi konačne odluke o (ne)izdavanju odobrenja.

Odsjek će izdavati odobrenja za obavljanje specijaliziranih operacija radova iz zraka u svrhu snimanja, padobranskih aktivnosti, radova u poljoprivredi, izbacivanja ili raspršivanja i sl. operatorima zrakoplova iz trećih zemalja te europskim operatorima ako takve operacije obavljaju tzv. Annex I zrakoplovima.

Također, tijekom drugog i trećeg kvartala uobičajeno se intenziviraju padobranske aktivnosti aeroklubova te je u tom periodu očekivan i povećani broj zahtjeva za odobrenjem izvan aerodromskih skokova padobranom.

Na zahtjev operatora, Odsjek će izdavati odobrenja za ostale letačke operacije kao što su letovi ispod minimalnih sigurnih visina, letovi ispod mostova i sličnih građevina, dalekovoda i antena, letenje neupravljivih letećih objekata s vlastitim pogonom (ispaljivanje raketa i pirotehničkih sredstava), letenje slobodnih balona bez posade i korištenje vezanih balona bez posade.

Isto tako, Odsjek će izdavati odobrenja za prelete i slijetanja/uzlijetanja u Republiku Hrvatsku inozemnim zrakoplovima koji ne posjeduju standardnu svjedodžbu o plovidbenosti već specijalnu ili ograničenu svjedodžbu, dopuštenje za letenje ili sličan dokument.

U suradnji s Ministarstvom nadležnim za vanjske poslove, Odsjek će sudjelovati u postupku izdavanja pojedinačnih i godišnjih diplomatskih odobrenja za prelete i slijetanja/uzlijetanja inozemnih državnih zrakoplova u hrvatskom zračnom prostoru.

3.10 Vođenje Hrvatskog registra civilnih zrakoplova

Vođenje Hrvatskog registra civilnih zrakoplova (dalje u tekstu: Registar) odnosi se na postupke upisa zrakoplova, upisa činjenica važnih za pravni promet zrakoplova, brisanja zrakoplova te promjene podataka upisanih u Registru, u kojima Agencija izdaje rješenje i potvrdu o registraciji ili brisanju zrakoplova, ovisno što je primjenjivo.

Registar zrakoplova uspostavljen je u elektronskom obliku, a poslove vođenja Registra obavlja Ured zrakoplovnog prava i međunarodnih poslova temeljem zahtjeva stranaka odnosno po službenoj dužnosti sukladno odredbama Pravilnika o sadržaju i načinu vođenja Hrvatskog registra civilnih zrakoplova.

Uzimajući u obzir interes zrakoplovne industrije da se upis stvarnih prava na motorima zrakoplova pravno uredi, Agencija će u 2024. godini kod nadležnog Ministarstva opetovano istražiti mogućnost i ukazati na nužnost ratifikacije Konvencije o međunarodnim stvarno pravnim osiguranjima na pokretnoj opremi, potpisane 16. studenog 2001. godine (poznatija kao Cape Town Konvencija).

3.11 Rješavanje o pritužbama za zaštitu prava putnika

Kao nadležno tijelo za provedbu zaštite prava putnika, osoba s invaliditetom i osoba smanjene pokretljivosti u zračnom prometu, a kako je definirano Uredbom (EZ) br. 261/2004 Europskog parlamenta i Vijeća o utvrđivanju općih pravila odštete i pomoći putnicima u slučaju uskraćenog ukrcaja i otkazivanja ili dužeg kašnjenja leta u polasku i Uredbom (EZ) br. 1107/2006 Europskog parlamenta i Vijeća o pravima osoba s invaliditetom i osoba smanjene pokretljivosti u zračnom prijevozu, Agencija će i u 2024. godini nastaviti rješavati zahtjeve/prigovore stranaka po pitanju zaštite putničkih prava.

Isto tako, nastaviti će se aktivnosti Agencije na jačanju znanja o putničkim pravima svih uključenih dionika kroz niz tematskih radionica, suradnju s Europskom komisijom glede planiranih izmjena primjenjivog pravnog okvira i kroz intenziviranje suradnje s nadležnim tijelima drugih država članica EU te zemalja u regiji.

3.12 Aktivnosti vezane uz upravljanje zračnim prometom

Člankom 5. stavkom 11. Zakona propisano je da Agencija djeluje kao Nacionalno nadzorno tijelo i obavlja poslove koji se odnose na izradu, praćenje i nadzor provedbe Plana mjerenja učinkovitosti u skladu s propisima kojima se regulira jedinstveno europsko nebo. Brojnim propisima Europske unije koji predstavljaju temelj funkcioniranja jedinstvenog europskog neba treba pridodati i primjenjive međunarodne ugovore čiji je potpisnik Republika Hrvatska i koji predstavljaju daljnju razradu obaveza država članica u svrhu udovoljavanja europskim propisima.

Za 2024. godinu Nacionalno povjerenstvo za upravljanje zračnim prostorom planira provesti analizu inicijative za podizanje visine tzv. "G-sloja" odnosno gornje visine nekontroliranog zračnog prostora pri čemu će se provesti analiza utjecaja na sigurnost zračnog prometa u kojoj će sudjelovati svi učesnici Nacionalnog povjerenstva sukladno svojim ovlastima. Također je najavljena izmjena objavljenih zona koje koristi MORH za trenажne letove, a koje treba prilagoditi novom borbenom zrakoplovu.

3.12.1 Lokalni plan implementacije Jedinstvenog europskog neba

Obzirom na obaveze koje proističu iz članstva u EUROCONTROL-u, Republika Hrvatska, je između ostalog dužna sudjelovati na donošenju i provođenju Europskog plana Jedinstvenog europskog neba (*European Single Sky Implementation Plan* - u daljnjem tekstu ESSIP) koji također podrazumijeva izradu Lokalnog plana implementacije Jedinstvenog europskog neba za Republiku Hrvatsku (*Local Single Sky Implementation Plan* - u daljnjem tekstu LSSIP). ESSIP predstavlja skup strateških ciljeva (sigurnosni, tehnički/tehnološki, regulatorni i dr.) koje je potrebno dostignuti u cilju implementacije zahtjeva projekta Jedinstvenog europskog neba, a LSSIP predstavlja način na koji će Republika Hrvatska dostignuti strateške ciljeve definirane ESSIP-om.

Uloga Agencije u izradi LSSIP dokumenta je verifikacija provedenih aktivnosti dionika iz zrakoplovne industrije. Početkom 2024. godine pripremit će se tekstualni dio LSSIP-a i urediti baza podataka u dijelu regulatornih okvira pojedinih ciljeva LSSIP-a. U cilju što kvalitetnije implementacije pojedinih ciljeva LSSIP-a, Agencija će tijekom 2024. godine organizirati više stručnih sastanka kako bi se harmonizirali zahtjevi svih zainteresiranih subjekata (Agencija, HKZP, MORH, zračne luke te po potrebi operatori zrakoplova).

3.12.2 Plan performansi Republike Hrvatske

Plan mjerenja učinkovitosti, odnosno Plan performansi za usluge u zračnoj plovidbi i mrežne funkcije, ima za cilj doprinijeti održivom razvoju sustava zračnog prijevoza poboljšanjem cjelokupne učinkovitosti usluga u zračnoj plovidbi na ključnim područjima performansi u vezi sa sigurnošću, okolišem, kapacitetom i troškovnom učinkovitošću, a u skladu s okvirom performansi europskoga glavnog plana upravljanja zračnim prometom (ATM), uvažavajući pritom prevladavajuće ciljeve sigurnosti.

Tijekom 2019. godine Agencija je izradila Plan mjerenja učinkovitosti za treće referentno razdoblje (RP3) od 2020. do 2024. godine, a u skladu s Uredbom (EU) 2019/317 od 11. veljače 2019. Tijekom 2021. godine, u skladu s Uredbom (EU) 2020/1627 te Uredbom (EU) 2021/891, Agencija je dostavila Europskoj komisiji revidirani Plan mjerenja učinkovitosti za treće referentno razdoblje, poštujući pritom svu potrebnu proceduru provođenja procesa konzultacija s pružateljem usluga u zračnoj plovidbi i korisnicima navedenih usluga.

Dana 13. travnja 2022. godine Komisija je donijela odluku C(2022) 2284 o usklađenosti ciljeva performansi iz nacрта plana performansi, koji je Republika Hrvatska dostavila u skladu s Uredbom (EZ) br. 549/2004 Europskog parlamenta i Vijeća, s ciljevima performansi na razini Unije za treće referentno razdoblje koji je objavljen u svibnju 2022. godine na mrežnim stranicama resornog Ministarstva i Agencije.

Tijekom 2022. godine Agencija je, uzimajući u obzir odredbe Uredbe (EU) 2020/1627 i (EU) 2021/891 izradila provedbeni propis odnosno Pravilnik o provedbi Provedbene uredbe Komisije (EU) 2019/317 o utvrđivanju programa performansi i sustava utvrđivanja naknada u okviru jedinstvenog europskog neba te nakon provedenog javnog savjetovanja, uputila ga je resornom ministru na donošenje.

Rad na planu performansi za četvrto referentno razdoblje (RP4) koje počinje 2025. godine, i traje do 2029. godine, započeo je dostavom podataka o početnim troškovima i informacijama o predviđanjima prometa kao ulaznim parametrima za utvrđivanje ciljeva sljedećeg referentnog razdoblja. U listopadu 2023. Europska Komisija je sukladno regulativi objavila okvirne ciljane raspone za ciljeve performansi. Sedam mjeseci prije početka referentnog razdoblja Komisija će donijeti ciljeve na razini Unije za ključne pokazatelje performansi. Plan performansi dostavlja se Komisiji tri mjeseca prije početka referentnog razdoblja (01.10.2024), nakon provedenih konzultacija s korisnicima.

Paralelno s izradom Plana performansi za sljedeće referentno razdoblje odvijati će se i svi redovni procesi praćenja pružatelja usluga kao i obavješćavanja Europske komisije o svim eventualnih odstupanjima od odobrenih ciljeva.

4. OSTALI POSLOVI AGENCIJE

4.1 Suradnja s domaćim i inozemnim nadležnim tijelima

Pri obavljanju poslova iz svoje nadležnosti Agencija ostvaruje suradnju s domaćim i inozemnim nadležnim tijelima, temeljem odredbi zakona ili sklopljenih sporazuma o suradnji.

4.1.1 Suradnja s domaćim nadležnim tijelima

I tijekom 2024. godine, Agencija će surađivati s tijelima državne uprave, prije svega s resornim Ministarstvom i Agencijom za istraživanje nesreća u zračnom, pomorskom i željezničkom prometu, a koja su uz Agenciju, nadležna tijela za civilno zrakoplovstvo u Republici Hrvatskoj. Suradnja s resornim Ministarstvom odvijati će se kao i prethodnih godina u skladu s nadležnostima za civilno zrakoplovstvo propisanim Zakonom. S Agencijom za istraživanje nesreća u zračnom, pomorskom i željezničkom prometu nastaviti će se suradnja u skladu sa Sporazumom o suradnji i zajedničkim operativnim procedurama za postupanje o događajima povezanim sa sigurnošću.

Temeljem Sporazuma o suradnji, Agencija će surađivati s Ministarstvom obrane u području nadzora nad vojnim objektima i vojnom opremom u dijelu u kojem se koriste za civilni zračni promet kao i po ostalim pitanjima u svezi sigurnosti i zaštite zračnog prometa od zajedničkog interesa prvenstveno kroz djelovanje Zajedničkog civilno - vojnog odbora za zračni promet.

U području zaštite civilnog zračnog prometa, Agencija će surađivati i koordinirati aktivnosti sa Sigurnosno-obavještajnom agencijom i Ministarstvom unutarnjih poslova u dijelu praćenja stanja zaštite, procjene prijetnji i definiranja dodatnih mjera zaštite civilnog zračnog prometa. S Ministarstvom unutarnjih poslova suradnja i koordinacija obavljati će se i u dijelu kontrole kvalitete zaštite civilnog zračnog prometa i događajima povezanim s operacijama bespilotnih zrakoplova.

Nadalje, Agencija će surađivati s Carinskom upravom u dijelu razmjene podataka o ovlaštenim gospodarskim subjektima, reguliranim agentima i poznatim pošiljateljima, a isto tako i u dijelu razmjene podataka sukladno potpisanom Sporazumu o razmjeni podataka za provedbu postupka prethodne dostave ranih informacija o teretu (PLACI) uključivo i s Ministarstvom unutarnjih poslova.

Vezano uz podatke u Registru zrakoplova, Agencija će u 2024. godini nastaviti suradnju sa:

- Poreznom upravom: u skladu s potpisanim Sporazumom o suradnji i Protokolom za razmjenu podataka, Agencija će dostavljati sve promjene podataka u Registru zrakoplova. S ciljem automatizacije ovog procesa, Agencija će kreirati nova API sučelja koja će omogućiti automatiziranu dojavu svakog novog upisa zrakoplova kao i svaku promjenu upisanih podataka u Registru sa svrhom stvaranja imovinske kartice za potrebe Porezne uprave.
- Ministarstvom unutarnjih poslova: sukladno odredbama Uredbe (EU) 2018/1862 Europskog parlamenta i Vijeća od 28. studenog 2018. o uspostavi, radu i upotrebi Schengenskog informacijskog sustava (SIS) u području policijske suradnje i pravosudne suradnje u kaznenim stvarima i Pravilnika o sadržaju i načinu vođenja Hrvatskog registra civilnih zrakoplova, Agencija će i u 2024. godini nastaviti suradnju s Ministarstvom unutarnjih poslova, a temeljem koje je omogućen uvid u SIS sa svrhom provjere jesu li zrakoplovi koji su predmet upisa u Registar ukradeni, nezakonito prisvojeni, izgubljeni ili ih se traži kao dokaze u kaznenom postupku.

- Ministarstvom pravosuđa i uprave: Agencija će nastaviti koristiti API sučelje putem kojeg je Registar zrakoplova spojen na Državnu sabirnicu na zahtjev Ministarstva pravosuđa i uprave s ciljem povezivanja aplikacija za imovinske kartice sa službenim registrima drugih tijela.
- Trgovačkim sudovima: dostava podataka za potrebe trgovačkih sudova o vlasništvu nad nekretninama/pokretninama u stečajnim postupcima.

Odjel aerodroma će za potrebe drugih tijela državne uprave i lokalne samouprave, na njihov zahtjev izdavati:

- posebne uvjete za postavljanje i gradnju zrakoplovnih prepreka;
- posebne uvjete i potvrde glavnih projekata u procesu gradnje (projektiranje i građenje) za objekte na aerodromima, u blizini aerodroma i radionavigacijskih uređaja te za objekte koji bi svojim položajem i gabaritima mogli predstavljati opasnost za sigurnost zračnog prometa;
- mišljena i suglasnosti na prostorne planove županija, gradova i općina u postupku njihove izrade i donošenja.

Odjel bespilotnih zrakoplova nastaviti će uspješno uspostavljenu suradnju sa HGSS-om, Pomorskim fakultetom u Rijeci i Hrvatskom vatrogasnom zajednicom po pitanjima uporabe UAS-a u hrvatskom zračnom prostoru.

Uz sve gore navedeno, Agencija će na zahtjev ostvarivati suradnju i s drugim tijelima državne uprave za potrebe obavljanja njihovih poslova ili za potrebe Agencije, u skladu s propisanim nadležnostima.

Također, za istaknuti je da predstavnici Agencije sudjeluju u radu niza nacionalnih povjerenstava i radnih skupina, kako slijedi:

- Povjerenstvo za upravljanje sigurnošću u zračnom prometu;
- Nacionalno povjerenstvo za upravljanje zračnim prostorom;
- Nacionalno povjerenstvo za olakšice;
- Nacionalno povjerenstvo za zaštitu civilnog zračnog prometa;
- Nacionalno povjerenstvo za prijevoz opasnih stvari;
- Nacionalno vijeće za zaštitu potrošača;
- Povjerenstvo za međusektorsku koordinaciju za nacionalni sustav za praćenje emisije stakleničkih plinova;
- Radna skupina za koordinaciju primjene zakonodavnih i praktičnih zahtjeva sadržanih u CORSIA sustavu;
- Radna skupina za analizu mogućnosti uspostave Hitne helikopterske medicinske službe u Republici Hrvatskoj;
- Program aktivnosti u provedbi posebnih mjera zaštite od požara od interesa za Republiku Hrvatsku;
- Stalna koordinacija za potragu i spašavanje zrakoplova.

4.1.2 Suradnja s inozemnim nadležnim tijelima

Suradnja s EASA-om, nadležnim tijelima Europske komisije, EUROCONTROL-om te Europskom konferencijom civilnog zrakoplovstva (ECAC) od posebnog je interesa za obavljanje poslova iz nadležnosti Agencije. Također, temeljem članstva Republike Hrvatske u Europskoj uniji, Agencija je obavezna aktivno sudjelovati u radu tijela i radnih grupa iz područja civilnog zrakoplovstva u ulozi predstavnika Republike Hrvatske kao punopravne članice Europske unije. Suradnja s ICAO-om u ulozi predstavnika Republike Hrvatske je u nadležnosti MMPI.

Sveukupno za 2024. godinu planirano je sudjelovanje predstavnika Agencije na 254 sastanka u sklopu suradnje s inozemnim nadležnim tijelima. Detaljni pregled sadržaja i rasporeda tih aktivnosti vidljiv je u Planu sudjelovanja u radu međunarodnih organizacija i institucija u 2024. godini koji se nalazi u Prilogu 4. ovoga Programa.

Poseban vid međunarodne suradnje Agencija ostvaruje s nadležnim tijelima za civilno zrakoplovstvo drugih država iz okruženja (Austrija, Slovenija, Bosna i Hercegovina, Crna Gora, Kosovo i Sjeverna Makedonija) vezano uz obavljanje poslova nadzora, certifikacije i licenciranja, školovanja i osposobljavanja te provedbu zajedničkih projekata. Suradnja se ostvaruje razmjenom i/ili stavljanjem na raspolaganje stručnjaka i pružanjem stručne pomoći iz različitih područja civilnog zrakoplovstva drugoj strani temeljem sklopljenih bilateralnih sporazuma o suradnji.

Međunarodna suradnja sa EASA-om

Temeljem potpisanog Sporazuma o partnerstvu sa EASA-om 2021. godine, Agencija je za razdoblje 2022. - 2025. godine preuzela obvezu certifikacije i nadzora nekoliko organizacija za održavanje zrakoplova s poslovnim nastanom u Velikoj Britaniji. Navedeni projekt od velike je važnosti za daljnju izgradnju Agencije kao pouzdanog međunarodnog partnera u implementaciji EU sigurnosnih standarda u civilnom zrakoplovstvu. Uzimajući u obzir ciljeve EASA-e u smislu podizanja razine sigurnosti zračnog prometa, ali i ostvarenja strateških, političkih i gospodarskih interesa EU i njenih država članica, Agencija će nastaviti sudjelovati u navedenom projektu, a i svim sličnim projektima u mjeri u kojoj joj to raspoloživi resursi dozvoljavaju.

Osim Sporazuma o partnerstvu, Agencija je sa EASA-om sklopila i Okvirni ugovor za razdoblje od 2020. do 2025. godine temeljem kojeg zaposlenici Agencije za EASA-u obavljaju niz aktivnosti u državama regije, ali i šire (npr. zemlje Euro mediteranskog partnerstva). Agencija će nastaviti sudjelovati u aktivnostima koje odgovaraju njenom djelokrugu rada i raspoloživim resursima, sve sa ciljem produbljivanja kompetencija svojih zaposlenika i rada na međunarodnom ugledu Agencije i Republike Hrvatske.

4.2 Sustav upravljanja kvalitetom

Sustav upravljanja Agencije usklađen je sa zahtjevima primjenjivih europskih uredbi i opisan u Priručniku sustava upravljanja. Uspostavljeni sustav upravljanja Agencije u najvećoj mjeri slijedi principe upravljanja procesima i principe upravljanja kvalitetom definirane u međunarodnim ISO standardima.

Važan element sustava upravljanja je upravljanje dokumentima što osigurava kreiranje, distribuciju, organizaciju i čuvanje dokumentacije na standardizirani i učinkovit način. Dokumenti sustava upravljanja se kontinuirano preispituju i unaprjeđuju kako bi se osigurala njihova trajna usklađenost s odgovarajućim zahtjevima i standardima te prikladnost za uporabu s obzirom na složenost procesa i razinu potrebnih kompetencija.

Agencija će nastaviti sustavno identificirati i evaluirati promjene koje bi mogle utjecati na njene sposobnosti izvršavanja zadaća i obavljanja dužnosti kako je određeno Zakonom, Uredbom (EU) br. 2018/1139 i njezinim provedbenim propisima. Upravljanje promjenama je jedna od bitnih stavki sustava upravljanja kojima se organizacija štiti od mogućnosti da sa promjenama nenamjerno uvede u sustav i opasnosti koje mogu utjecati na postojeće procese i aktivnosti.

U skladu s postupcima definiranim u Priručniku sustava upravljanja, početkom 2024. godine rukovodstvo Agencije planira provesti sastanak Ocjene uprave (*Management Review*) kako bi se preispitala kontinuirana prikladnost, adekvatnost i učinkovitost naših procesa i sustava upravljanja te kako bi se procijenio uspjeh organizacije u postizanju ciljeva utvrđenih poslovnim planom. Također, Agencija će tijekom 2024. godine nastaviti raditi na otklanjanju nalaza s prethodnih internih nadzora i provedbi zaključaka s prethodne Ocjene uprave.

Nastavno na aktivnosti Nacionalnog plana za razvoj javne uprave za razdoblje od 2022. do 2027. godine, koje provodi Ministarstvo pravosuđa i uprave, Agencija će aktivno pratiti smjernice za upravljanje kvalitetom u javnoj upravi Republike Hrvatske te poduzimati primjenjive aktivnosti za unaprjeđenje svog poslovanja i radnih procesa kroz uspostavljeni mrežni računalni portal eSUK. Temeljem provedene samoprocjene sustava upravljanja kvalitetom

prema zahtjevima koji se odnose na tijela javne uprave Republike Hrvatske, Agencija je utvrdila jake strane svoga poslovanja, ali i identificirala područja za poboljšanje. Nastavno na rezultate provedene samoprocjene, tijekom 2024. godine Agencija planira provesti preporuke proistekle iz prve faze samo procjenjivanja u sklopu kojih će Agencija razraditi svoje procese koji su orijentirani prema korisnicima te osigurati praćenje djelotvornosti i učinkovitosti istih. Također, u 2024. godini Agencija planira provesti i drugu fazu samo procjenjivanja.

U cilju podizanja učinkovitosti procesa sustava upravljanja, Agencija tijekom 2024. godine planira uspostaviti operativno korištenje EMPIC softvera i u domeni kontinuiranog praćenja sukladnosti (CMS), posebice glede planiranja i provedbe internih nadzora, praćenja postupanja po utvrđenim internim nesukladnostima te kontrole revizije internih dokumenata i operativnih procedura ustrojstvenih jedinica.

4.2.1 Nadzori/inspekcije međunarodnih organizacija i institucija

Agencija je kao nadležno tijelo za sigurnost i zaštitu civilnog zračnog prometa predmet nadzora međunarodnih organizacija i institucija kao što su Europska komisija, EASA i ICAO. Svrha ovih nadzora je ocjena sukladnosti sustava Agencije s važećim međunarodnim propisima i standardima. Sve nesukladnosti ili preporuke utvrđene tijekom takvih nadzora u Agenciji sustavno se analiziraju te se kroz sustav upravljanja osigurava provedba odgovarajućih korektivnih i preventivnih mjera.

Agencija će tijekom iduće godine nastaviti provoditi korektivne mjere na nalaze sa standardizacijskih inspekcija provedenih od strane EASA-e u ožujku 2023. u domeni ATM/ANS te u svibnju 2023. godine u domeni aerodroma, a za 2024. godinu EASA godine planira provesti dvije inspekcije nad radom Agencije i to u veljači 2024. godine jednu sveobuhvatnu inspekciju u domeni letačkih operacija (OPS) i pregleda na stajanki (RAMP) te u rujnu 2024. godine jednu sveobuhvatnu inspekciju u domeni zrakoplovne medicine (MED).

Isto tako, EASA provodi kontinuirano praćenje država članica kroz CMR (Continuous Monitoring Report) program prema profilu rizika kojim se određuju učestalost i prioriteta standardizacijskih inspekcija. Ovaj program praćenja zahtijeva od Agencije kvartalno izvješćivanje i ažuriranje podataka o organizaciji i radu (npr. promjene budžeta, značajne promjene u organizaciji, broj i fluktuacija tehničkog osoblja koje provodi certifikaciju i nadzor prema domenama itd.) te o veličinu i kompleksnosti zrakoplovne industrije (broj zrakoplova u registru, broj odobrenih organizacija i izdanih dozvola, promet itd.). Nadalje, kvartalno praćenje zahtijeva i kontinuiranu dostavu podataka o EPAS / SMS indikatorima kao što su podaci o nalazima na pojedine zahtjeve (sustav upravljanja, upravljanje promjenama, ugovorne aktivnosti, zahtjevi u vezi s osobljem i zahtjevi u pogledu opreme), ali i statusu provedbe aktivnosti koje proizlaze iz Europskog plana za sigurnost u zračnom prometu.

4.2.2 Program internih nadzora Agencije

U skladu s primjenjivim propisima koji se odnose na sustav upravljanja nadležnih zrakoplovnih tijela, Agencija je uspostavila funkciju praćenja sukladnosti sustava upravljanja s relevantnim zahtjevima te praćenja efikasnosti i pravovremenosti poduzimanja potrebnih korektivnih i preventivnih mjera. Praćenje sukladnosti uključuje i sustav povratnih informacija kojim se na redovitoj dvotjednoj bazi rukovodstvo Agencije izvješćuje o statusu provedbe definiranih mjera, eventualnim odstupanjima i potrebnim resursima.

Skupnom analizom izvješća s internih nadzora iz prethodnog razdoblja utvrđeno je kako i dalje postoji potreba za dodatnim poboljšanjima u procesu praćenja i dokumentiranja aktivnosti vezanih uz implementaciju novoobjavljenih propisa te pravovremenog ažuriranja odjelskih procedura. U sustavu osposobljavanja potrebno je uvesti poboljšanja u području evaluacije i odobrenja internih predavača, praćenja aktivnosti OJT instruktora i realizacije OJT osposobljavanja, zbog čega je pokrenut projekt razrade sustava osposobljavanja usmjerenog na evaluaciju i razvoj kompetencija.

U skladu s obvezom uspostave funkcije praćenja sukladnosti sustava upravljanja s relevantnim zahtjevima, Agencija kontinuirano provodi interne nadzore nad svojim procesima, analizira svoja postupanja te kontinuirano prati promjene propisa i osigurava njihovu adekvatnu implementaciju. U skladu s Programom i planom internih nadzora Agencije te definiranim ciklusom nadzora od 24 mjeseca, Ured upravljanja kvalitetom i sigurnosti zračnog prometa planira tijekom 2024. godine provesti interne nadzore Odjela plovibnosti, Odjela licenciranja i zrakoplovne medicine, Odjela pravnih poslova, ljudskih resursa i pisarnice, Odjela bespilotnih zrakoplova, Odjela usluga u zračnoj plovidbi i upravljanja zračnim prometom, Odjela ekonomske regulacije i nadzora te Ureda zrakoplovnog prava i međunarodnih poslova. Internim nadzorima će se provjeravati funkcioniranje sustava planiranja i upravljanja, vođenje dokumentacije, dostatnost resursa i učinkovitost sustava osposobljavanja, realizacija procesa certifikacije i nadzora, osiguranje primjene zrakoplovnih propisa itd.

4.2.3 Inspekcija zaštite zračnog prometa od strane Europske komisije

Europska komisija kontinuirano nadzire primjenu mjera zaštite civilnog zračnog prometa u državama članicama temeljem Uredbe (EU) br. 72/2010 o utvrđivanju postupaka za provođenje inspekcija Komisije u području zaštite zračnog prometa.

Sukladno frekvencijama i kriterijima nadzora uspostavljenim od strane Europske komisije te prethodno obavljenim inspekcijama zaštite u Republici Hrvatskoj, tijekom 2024. godine očekuje se inspekcija zaštite jednog od operatora aerodroma.

4.3 Školovanje i stručno usavršavanje kadrova

U cilju ispunjenja postavljenih strateških ciljeva i ciljeva postavljenih planom rada, Agencija će u 2024. godini nastaviti ulagati u stručno usavršavanje i osposobljavanje zaposlenika u području sigurnosti i zaštite civilnog zračnog prometa.

Stručna usavršavanja i osposobljavanja zaposlenika Agencije regulirana su Priručnikom školovanja i osposobljavanja kojim su definirani i opisani programi školovanja za zrakoplovne inspektore i specijaliste i to od trenutka njihovog zapošljavanja (inicijalno školovanje) pa do održavanja dodijeljenih inspektorskih ovlaštenja i kontinuiranog usavršavanja (specijalizirana školovanja i školovanja za obnovu znanja inspektora), a sve u skladu s EU propisima koji definiraju potrebnu razinu stručnosti zrakoplovnih inspektora.

Pored navedenog, Agencija u 2024. godini nastavlja s provođenjem školovanja za rukovodeće kadrove, od razine voditelja odjela/ureda/sektora. Navedena školovanja će se provoditi u cilju stjecanja potrebnih znanja za unaprjeđenje poslovnih procesa i upravljanja radom Agencije na svim razinama. Plan školovanja predviđa da rukovodeće osoblje Agencije stekne i/ili obnovi stečena znanja u području upravljanja radnim učinkom timova, komunikacijskih vještina u organizaciji, organizacijske kulture i profesionalnog razvoja.

Tablica 11 prikazuje planirani broj školovanja i stručnih usavršavanja u 2024. godini za pojedinu ustrojbenu cjelinu Agencije prema vrsti školovanja.

Tablica 11: Struktura školovanja i stručnog usavršavanja kadrova u 2024. godini

Ustrojbena cjelina	Obvezna školovanja za stjecanje i održavanje ovlaštenja	Školovanja u svrhu proširenja ovlaštenja	Neobvezna školovanja kontinuiranog usavršavanja
Sektor letačkih operacija, školstva, plovidbenosti i licenciranja	37	50	23
Sektor aerodroma, usluga u zračnoj plovidbi i upravljanja zračnim prometom	5	25	29
Sektor pravnih i zajedničkih poslova	-	-	25
Ured upravljanja kvalitetom i sigurnosti zračnog prometa	-	5	-
Ured zrakoplovnog prava i međunarodnih poslova	-	11	3
Ured zaštite zračnog prometa	-	3	-
Ured Agencije	-	8	4
Menadžment Agencije	-	2	-
UKUPNO	42	104	84

Detaljni pregled pojedinih školovanja i njihov vremenski raspored vidljiv je u Planu školovanja koji je sastavni dio ovog Programa (Prilog 3).

4.4 Odnosi s javnošću

U odnosima s javnošću u 2024. godini, Agencija će kontinuirano promicati stajalište kako je sigurnost i zaštita civilnog zračnog prometa temelj za stvaranje adekvatnog okruženja za uspješno poslovanje i/ili normalno odvijanje ostalih aktivnosti u području civilnog zračnog prometa. Stoga će javnost pravovremeno biti upoznata s provedbom aktivnosti koje Agencija organizira s ciljem održavanja potrebne razine sigurnosti. Naglašavanje nužnosti zakonitog rada i poštivanja svih pozitivnih propisa od strane zrakoplovnih subjekata, ispravnosti odluka Agencije te korektnog odnosa prema svim zainteresiranim subjektima moraju biti vidljivi zainteresiranoj javnosti.

Između ostalog, težišne aktivnosti u ovom području djelovanja za 2024. godinu uključuju:

- objavljivanje medijskih sadržaja koji imaju za cilj promicanje uloge, aktivnosti i nadležnosti Agencije u koordinaciji s nadležnim organizacijskim jedinicama;
- praćenje sadržaja objavljenih u sredstvima javnog priopćavanja, a koje se odnose na Agenciju i njezine nadležnosti;
- zaprimanje zahtjeva i pritužbi javnosti te priprema odgovora na iste.

Instrumenti za ostvarivanje ciljeva predmetnih aktivnosti biti će:

- nova mrežna stranica Agencije;
- audiovizualna sredstva i digitalne platforme;
- organizacija različitih događaja (konferencije, seminari);

- kreiranje i širenje pozitivnih vijesti vezanih za zrakoplovstvo;
- angažman u području društvene odgovornosti.

Poštujući načelo transparentnosti u svom radu te primjenjujući Zakon o pravu na pristup informacijama, Agencija će na internetskim stranicama redovito i ažurno objavljivati informacije o svim gore spomenutim aktivnostima te dokumentima kojima se izravno može pristupiti. Prije svega, riječ je o dokumentima koji se vežu za transparentnost javne nabave (registri ugovora o javnoj nabavi, planovi nabave), natječaje za radna mjesta, godišnja izvješća o radu, financijska izvješća te prava na pristup informacijama.

4.5 Aktivnosti na razvojnim projektima

Razvojni projekti su značajan instrument za unaprjeđenje rada i razvoja djelatnosti Agencije te će se u 2024. godini nastaviti s realizacijom aktivnih projekata u skladu s raspoloživim financijskim sredstvima.

4.5.1 Program digitalne transformacije Agencije – eCCAA

U prošloj godini Agencija je pokrenula petogodišnji Program digitalne transformacije Agencije – eCCAA za razdoblje 2023.-2028. Program je usmjeren na razumijevanje, odabir i implementaciju modernih i naprednih tehnologija s ciljem preoblikovanja načina poslovanja Agencije kao i sveobuhvatnu optimizaciju poslovnih procesa, pružanje novih digitalnih usluga i inovaciju poslovanja.

Fokus programa je na šest razvojnih cjelina:

- Digitalne platforme (*Digital platforms*)
- Korisničko iskustvo (*Customer experience*)
- Podaci, analitika i znanost o podacima (*Data, analytics & data science*)
- Kontinuitet poslovanja (*Business continuity*)
- Kibernetička sigurnost (*Cyber security*)
- Stjecanje i razvijanje kompetencija (*Learning and developing competencies*)

Slika 1: - Područja digitalne transformacije

Svaku od šest razvojnih cjelina čini više jedinstvenih, međuovisnih projekata koji će svojom uspješnom implementacijom doprinijeti ostvarenju sveobuhvatnih programskih ciljeva.

Digitalne Platforme

Program sadrži dva razvojna smjera digitalnih platformi. Prvi razvojni smjer je usredotočen na povezivanje i pružanje digitalnih usluga putem indirektnih, državnih i partnerskih postojećih digitalnih platformi (e-građani, državna sabirnica (GSB), i dr.). Nakon uspješne migracije na HITRONet – FINA za internetski priključak krajem 2023. godine, Agencija sada može ostvariti integracije s drugim korisnicima HITRONet mreže. Prva takva integracija će se odnositi na e-račun, automatizirano dohvaćanje digitalnih računa sa FINA platforme u financijski sustav Agencije, a u idućem koraku slanje e-računa iz Agencije. Drugi razvojni smjer biti će usredotočen na kreiranje novih, direktnih digitalnih platformi (e-CCAA korisnički portal, CCAApi (*API Gateway*), i dr.).

U cilju automatizacije poslovnih procesa, Agencija će nastaviti s kreiranjem novih API sučelja za povezivanje s državnim tijelima i drugim partnerima pa će tako u sklopu EMPIC platforme Agencija biti u mogućnosti samostalno kreirati nova API sučelja za dohvaćanje/dijeljenje pre definiranih strukturiranih podataka.

U suradnji s Agencijom za istraživanje nesreća u zračnom, pomorskom i željezničkom prometu, definirani su predlošci za prijenos obaveznih podataka iz Registra zrakoplova u ECCAIRS2 bazu te se integracija planira tijekom 2024. godine.

Korisničko Iskustvo

Razumijevanje korisničkog iskustva i korisnikovog putovanja (*customer journey*) kroz vrijeme ključno je za budući razvoj inovativnih usluga Agencije.

U Planu je provedba natječaja za implementaciju nove Internet stranice Agencije koja će imati ulogu temeljnog gradivnog elementa budućeg e-CCAA korisničkog portala i omogućiti analizu korisničkog iskustva.

Kontinuiranim daljnjim razvojem i implementacijom novih poslovnih funkcionalnosti u sklopu EMPIC softverskog rješenja u 2024. godini, očekuje se daljnje povećanje korisničkog iskustva zaposlenika i posljedično rast poslovne produktivnosti.

Podaci, Analitika i Znanost o podacima

EASA je razvila Informacijski sustav za normizaciju (*Standardisation Information System* - SIS) koji omogućuje nadležnim tijelima stvaranje i upravljanje podacima tako da može upotpunjavati, pregledavati i dostavljati podatke o statusu pojedine zemlje članice. Agencija je obveznik kvartalnog izvješćivanja o izdanim certifikatima, dozvolama i licencama.

Cilj Agencije je u 2024. godini automatizirati dohvaćanje, obradu i pripremu podataka za potrebe EASA SIS izvješćivanja.

Kontinuitet poslovanja

Informacijsko-komunikacijski (ICT) sustavi vitalni su elementi u većini poslovnih procesa. Ključno je identificirati usluge i ICT sustave bitne za uspjeh organizacije i učinkoviti rad bez pretjeranih prekida. ICT infrastruktura Agencije mora biti dostupna 24x7x365 dana u godini kako bi mogla podržati ostvarenje ostalih pet razvojnih cjelina / područja digitalne transformacije.

U 2024. godini u planu je implementacija sustava za oporavak od katastrofe koji će značajno podići razinu tehničkih mjera i pridonijeti sveobuhvatnom kontinuitetu poslovanja Agencije. Planira se preseljenje dijela poslužiteljske

infrastrukture u CDU (centar dijeljenih usluga) kako bi se smanjio rizik od nedostupnosti infrastrukture zbog mogućih vanjskih utjecaja.

Kibernetička Sigurnost

Agencija će u 2024. godini raditi na dizajnu i implementaciji sigurnosnog operativnog centra (SOC) koji će objedinjavati i analizirati podatke s kompletne informatičke infrastrukture prikupljene od softvera za upravljanje sigurnosnim informacijama i događajima u jedinstveni sustav za upravljanje sigurnošću. Kombinirano s novim anti-virusnim softverom za prošireno otkrivanje i odgovor na prijetnje, planira se značajno podići razinu informatičke sigurnosti cjelokupnog sustava Agencije.

U cilju zadržavanja planirane razine sigurnosti, između ostalog provoditi će se redovita penetracijska testiranja s ciljem otkrivanja potencijalnih ograničenja i ranjivosti, a isto tako će se započeti s pripremama za certificiranje Agencije po normi ISO 27001 (međunarodna norma za upravljanje informacijskom sigurnošću).

Za djelatnike Agencije biti će organizirane edukacije vezane uz podizanje svijesti o računalnoj sigurnosti, kako bi se smanjio rizik od internetske krađe podataka (*phishing*) i drugih malicioznih kampanja usmjerenih na pojedinca.

Stjecanje i razvijanje kompetencija

Proteklih godina uočen je trend rasta broja kandidata koji pristupaju teorijskim ispitima u Agenciji. Osim kandidata koji se osposobljavaju u organizacijama odobrenim od Agencije, veliki je broj imatelja dozvola trećih zemalja koji žele konvertirati svoje dozvole u EU licence kao i značajan broj državljana drugih članica EU koji žele pristupiti polaganju teorijskih ispita pri HACZ.

Zbog povećanog obima poslova vezanih za administraciju i provođenje teorijskih ispita te radi poboljšanja korisničkog iskustva kandidata, Agencija planira digitalizirati i unaprijediti proces provedbe teorijskih ispita pa se tako tijekom 2024. godine planira implementacija projekta digitalizacije provedbe teorijskih ispita te integracija novih funkcionalnosti u postojeće EMPIC softversko rješenje. Cilj projekta je omogućiti automatizaciju i administraciju teorijskih ispita, korisničku komunikaciju i upravljanje sadržajem, a sve u cilju povećanja korisničkog iskustva i povećanja poslovne produktivnosti.

5. UPRAVLJANJE RESURSIMA AGENCIJE

5.1 Ljudski resursi

Sukladno odredbama članka 5. stavka 19. Zakona, Agencija je obvezna zaposliti i održavati dovoljan broj stručnog osoblja, u cilju osiguranja obavljanja svih poslova koji proizlaze iz nadležnosti Agencije.

Obavljanje stručnih poslova iz nadležnosti Agencije zahtijeva visoko kvalificirane stručnjake različitih specijalnosti koji posjeduju posebnu stručnost i znanje u skladu s međunarodnim zahtjevima i zahtjevima zakonodavstva Europske unije u području civilnog zračnog prometa. Agencija se kontinuirano suočava s poteškoćama u pribavljanju i zadržavanju stručnog osoblja zbog više razloga. Najčešći razlog je raskid radnog odnosa u Agenciji zbog odlaska na bolje plaćene poslove u zemlji i inozemstvu, kao i odlazak u mirovinu. Primjetan je nedostatak kvalificiranog osoblja na tržištu rada zbog velike globalne potražnje za stručnim osobljem uslijed skokovitog razvoja zrakoplovne industrije prethodnih godina. Navedeno se odražavalo na slabiji odaziv stručnog osoblja na javne natječaje za popunjavanje radnih mjesta u Agenciji, ili pak kandidati nisu ispunjavali propisane uvjete, naročito za određena specijalizirana radna mjesta u Agenciji.

Agencija je u 2023. godini zaposlila 17 novih radnika na neodređeno radno vrijeme. Tri radnika zatražila su raskid radnog odnosa, dok je troje radnika otišlo u mirovinu. U skladu s navedenim, Agencija će početkom 2024. godine zapošljavati ukupno 100 radnika.

Plan zapošljavanja za 2024. godinu vidljiv u Tablici 12 uvjetovan je potrebama za popunjavanjem upražnjenih radnih mjesta (zamjene za radnike kojima je prestao radni odnos u 2023. te anticipirani odlasci u mirovinu tijekom 2024. i 2025.). Pored toga, Plan zapošljavanja uvjetovan je i povećanim opsegom poslova, prije svega u području letačkih operacija i plovidbenosti zrakoplova te ostalih specijalističkih poslova iz djelokruga rada Agencije.

Tablica 12: Plan zapošljavanja za 2024. godinu

R.br.	Unutarnja ustrojstvena jedinica	Naziv radnog mjesta	Broj	Napomena
1.	Ured zaštite zračnog prometa	Zrakoplovni inspektor ili Specijalist za zaštitu zračnog prometa	1	Povećani opseg poslova
2.	Sektor letačkih operacija, školstva, plovidbenosti i licenciranja / Odjel letačkih operacija i školstva	Zrakoplovni inspektor	1	Osiguranje adekvatne zamjene
3.	Sektor letačkih operacija, školstva, plovidbenosti i licenciranja / Odsjek odobravanja letova	Administrator za odobravanje letova	1	Osiguranje adekvatne zamjene
4.	Sektor aerodroma, usluga u zračnoj plovidbi i upravljanja zračnim prometom / Odjel aerodroma	Zrakoplovni inspektor ili Specijalist za aerodrome	1	Povećani opseg poslova
5.	Sektor aerodroma, usluga u zračnoj plovidbi i upravljanja zračnim prometom / Odjel usluga u zračnoj plovidbi i upravljanja zračnim prometom	Zrakoplovni inspektor ili Specijalist za usluge u zračnoj plovidbi i upravljanje zračnim prometom	1	Osiguranje adekvatne zamjene

R.br.	Unutarnja ustrojstvena jedinica	Naziv radnog mjesta	Broj	Napomena
6.	Sektor pravnih i zajedničkih poslova / Odjel financija	Specijalist za financije	1	Osiguranje adekvatne zamjene
7.	Sektor pravnih i zajedničkih poslova / Odjel pravnih poslova, ljudskih resursa i pisarnice	Specijalist za pravne poslove	1	Osiguranje adekvatne zamjene

Agencija će i u 2024. godini, za obavljanje specifičnih i povremenih poslova za koje nema ekonomskog opravdanja zapošljavati nove kadrove ili osposobljavati vlastite, angažirati povremeno vanjske stručne suradnike prema potrebi.

5.2 Financijski resursi

Člankom 5. stavkom 4. Zakona i člankom 37. stavkom 2. Statuta Agencije, propisano je da Agencija do 31. prosinca svake kalendarske godine podnosi Vladi Republike Hrvatske godišnji program rada i financijski plan za sljedeću kalendarsku godinu na odobrenje. Od 2016. godine, kada je Agencija upisana u Registar proračunskih korisnika, izrada Financijskog plana provodi se sukladno proračunskim propisima, kao dio financijskog plana Ministarstva mora, prometa i infrastrukture.

Sukladno odredbama članka 10. stavka 1. Zakona, prihodi Agencije predstavljaju financijska sredstva za obavljanje i razvoj djelatnosti Agencije, a osiguravaju se iz prihoda od djelatnosti Agencije, iz dijela naknada iz članka 96. stavka 12. Zakona za poslove iz nadležnosti Nacionalnoga nadzornog tijela, a koje naknade se utvrđuju u skladu s međunarodnim ugovorima koji obvezuju Republiku Hrvatsku, iz naknade koju plaćaju zračni prijevoznici po toni prevezene robe/tereta u civilnom zračnom prometu, iz naknade koju plaćaju svi putnici u civilnom zračnom prometu u odlasku te iz ostalih izvora u skladu sa Zakonom.

Prihodi i primici Agencije određeni su kao namjenski prihodi i primici (Izvor 43 – Ostali prihodi za posebne namjene) budući su ostvareni posebnim zakonskim i podzakonskim propisima kojima je propisana namjena, zatim vlastiti prihodi (Izvor 31 – Vlastiti prihodi) te refundacije institucija EU (Izvor 51 – Pomoći EU).

Temeljem Upute MMPI za pripremu prijedloga financijskog plana za razdoblje 2024. – 2026. godine od 20. rujna 2023., a u skladu s Uputom Ministarstva financija za izradu prijedloga državnog proračuna Republike Hrvatske za razdoblje 2024. – 2026., Agencija je izradila prijedlog Financijskog plana za 2024. godinu s projekcijama za 2025. i 2026. koji se donosi u okviru Državnog proračuna Republike Hrvatske. Stoga se uz ovaj Program rada ne podnosi Financijski plan na odobrenje. Sukladno člancima 28., 29., 30. i 31. Zakona o proračunu, kao i primljenim uputama, Agencija je izradila i dostavila obrazloženja Financijskog plana, gdje je za aktivnost *Administracija i upravljanje* definiran cilj „Razvijen sustav zračnog prometa“.

Financijski plan Agencije za 2024. godinu iznosi 12.393.030 EUR, projekcija za 2025. godinu 12.064.330 EUR te projekcija za 2026. godinu 12.279.630 EUR. Financijskim planom Agencije za 2024. godinu i projekcijama za 2025. i 2026. godinu planirana su potrebna sredstva za izvršavanje svih poslova iz nadležnosti Agencije. Najviši iznos sredstava, kao i dosadašnjih godina, odnosi se na podmirivanje obveze članarine EUROCONTROLU koju Agencija plaća u ime Republike Hrvatske u iznosu od oko 4.250.000 EUR godišnje. Ostali rashodi odnose se na rashode za plaće i ostale materijalne rashode potrebne za redovno poslovanje Agencije.

5.3 Materijalni resursi

Sukladno Projektu digitalne transformacije HACZ te smjernicama i preporukama o informacijskoj sigurnosti, Agencija će u narednom periodu intenzivno raditi na ugovaranju i uvođenju novih usluga i funkcionalnosti koje će osiguravati i unaprijediti kontinuitet poslovanja. S tim glavnim ciljem u fokusu, ugovorit će se usluga implementacije i upravljanja sa sigurnosno operativnim centrom koji će objedinjavati i analizirati podatke s kompletne informatičke infrastrukture Agencije prikupljene od softvera za upravljanje sigurnosnim informacijama (SIM) i upravljanje sigurnosnim događajima (SEM) u jedinstveni sustav za upravljanje sigurnošću. Implementirati će se i sustav za sigurnosno kopiranje i oporavak od katastrofe koji će, zajedno s anti-virusnim softverom za prošireno otkrivanje i odgovor na prijetnje, značajno podići razinu informatičke sigurnosti.

Značajan dio poslovanja HACZ temelji se na pristupu Internetu, a što će se realizirati preko ugovaranja s tele operaterima i Finom kao nositeljem HITRONet mreže i servisa. Na taj će način Agencija imati sigurnu i pouzdanu komunikaciju s ostalim javnopravnim tijelima i dio će vlastite IT infrastrukture smjestiti na državne informacijske resurse.

Zaštita elektronskog poslovanja (postojeće poslužiteljske i korisničke aplikacije) provoditi će se digitalnim certifikatima za autentifikaciju, enkripciju i digitalno potpisivanje za sve radnike koji koriste aplikaciju za uredsko poslovanje.

Agencija će svoju IT infrastrukturu nadograditi i unaprijediti novim poslužiteljima, dodatnom memorijom, procesorima i diskovima većeg kapaciteta za pohranu dokumenata kao i uređajem za visoku dostupnost usmjernika. Provesti će se postupak javne nabave prijenosnih računala i monitora koja će zamijeniti postojeća dotrajala, a fizička sigurnost prostora Agencije unaprijediti će se nabavom modernijeg video-nadzornog sustava.

I u narednom periodu će Agencija koristiti Okvirni sporazum Središnjeg državnog ureda za središnju javnu nabavu te sklopiti ugovor o nabavi usluga pokretne telefonije i nabavi Microsoft licenci.

Agencija će i dalje voditi računa o licenciranju svih poslužiteljskih i korisničkih aplikacija i softverskih paketa koje koristi kao što su softver za planiranje prepreka na zračnim lukama (*Obstacle Surface Planner*), za obradu CAD dokumenata te softver za obuku zaštitnog osoblja na zračnim lukama (Casra). Nabavit će se i nove licence za softver za obradu i uređivanje PDF dokumenata te izradu editabilnih obrazaca.

Postojeća aplikacija CENTRIX za uredsko poslovanje nadogradit će se novim modulima u cilju prilagodbe promjenama u zakonskim propisima i daljnjem olakšavanju rada s dokumentima. S tim u vezi, provest će se i digitalizacija dokumentarnog gradiva koje će biti dostupno svim korisnicima putem aplikacije.

U cilju potpore zadaćama Odjela bespilotnih zrakoplova, Agencija će nabaviti mobilni uređaj i aplikaciju za otkrivanje dronova, a za potrebe Odjela letачkih operacija i školstva nabavit će se Jeppessen navigacijske karte.

Projekt poslovne zgrade

Za potrebe trajnog kvalitetnog rješavanja pitanja poslovnog prostora, Agencija je kupila od Republike Hrvatske izgrađeno zemljište u Zagrebu, Krajiška ulica broj 20, sa namjerom rekonstrukcije postojećih objekata za što je pripremljena projektna dokumentacija i ishoda pravomoćna građevinska dozvola.

Potres u Zagrebu iz 2020. godine nepovratno je narušio statiku izgrađenih objekata te su po nalogu građevinske inspekcije svi objekti uklonjeni. Dodatno, zbog pandemije COVID-19 došlo je do značajnog smanjenja prihoda Agencije tijekom 2020. i 2021. godine, a istovremeno je došlo i do značajnog porasta troškova gradnje.

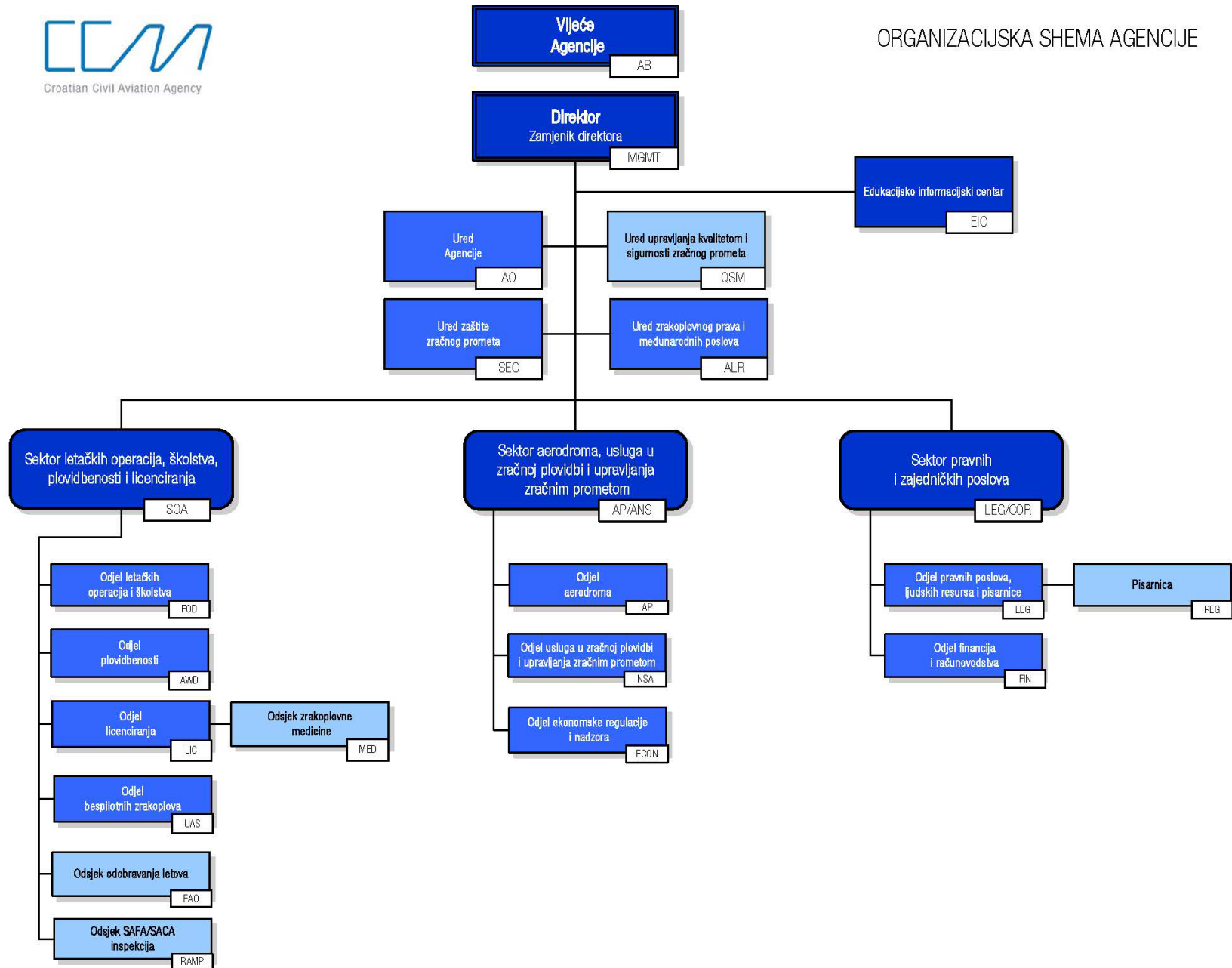

Croatian Civil Aviation Agency

HRVATSKA AGENCIJA ZA CIVILNO ZRAKOPLOVSTVO
GODIŠNJI PROGRAM RADA ZA 2024. GODINU

Slijedom navedenog odlučeno je da se prije poduzimanja daljnjih aktivnosti na nastavku projekta izgradnje poslovne zgrade izradi studija opravdanosti temeljem koje će biti donesena odluka o budućnosti predmetnog projekta. Valjanost građevinske dozvole produžena je do 29. siječnja 2025. godine.

ORGANIZACIJSKA SHEMA AGENCIJE

Planovi nadzora u 2024. godini

Plan školovanja u 2024. godini

Plan sudjelovanja u radu međunarodnih organizacija i institucija
u 2024. godini

Plan održavanja stručnih skupova za
zrakoplovnu zajednicu/zrakoplovne subjekte
u 2024. godini